

P54

7

75
év

**A KEVERMESI
ÖNKÉNTES TÚZOLTÓSÁG
ÉLETÉBŐL**

1904–1979

**Gyűjtse pénzét
TAKARÉKSZÖVETKEZETI
betétkönyvben!**

Takarékszövetkezeti betétfajták:

- kamatozó betét,
- gépkocsi nyeresémbetét,
- nyeresémbetét,
- takaréklevél,
- lakossági csekkszámmla,
- átutalási betét.

A megye 52 takarékszövetkezeti egysége sokrétű pénzügyi szolgáltatással áll a tagság és a lakosság rendelkezésére.

Igényeljen kölcsönt:

- termelési,
- áruvásárlási (hitelleveles),
- építési célra,
- társasutazásra, személygépkocsi javításra,
- személyi célokra

A TAKARÉKSZÖVETKEZETTŐL

Legyen tagja a TAKARÉKSZÖVETKEZETNEK!

350
P54

Pelle Ferenc

75 É V

**A KEVERMESI
ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁG
ÉLETÉBŐL
(1904—1979)**

KEVERMES — 1979

~~HELYTÖRTÉNET 310.~~

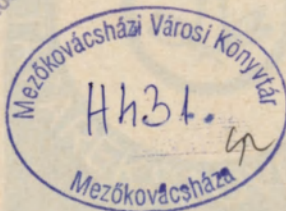
520
754

Lektorok:
Tóth Lajos
és
Várhegyi Ferenc

A borítólapot tervezte:
Hammer Gizella

Szerkesztette:
Pelle Ferenc

2009. AUG. 24

Nem elég megborzongni,
de lelkesedni kell!
Nem elég fellobogni,
de mindig égni kell!
És nem elég csak égni:
fagyot is bírjon el,
ki acél akar lenni,
suhogni élivel.

(Váci Mihály:
Még nem elég!)

Tűzoltó vagyok, magyar testvér!
Víg hajlékodnak bátor őre.
Munkára kész, ha vörös kakas
Röpült fel titkon háztetődre.

(Dr. Dévényi Endre:
Tűzoltó vagyok!)

Kedves Barátom!

75 esztendő a történelem mérlegén nem nagy idő, de hozzánk, halandókhoz mérten bizony egy jó emberöltő.

Pelle Ferenc tanár, önkéntes tűzoltó barátunk fáradságos gyűjtőmunkával megírta, és most kezudbe adjuk a nagymúltú Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Egyesület történetét, megalakulásától napjainkig, azzal a céllal, hogy emléket állítsunk az egyesületet megalapító és az elkezdett munkát becsülettel tovább folytató önkéntes tűzoltóknak, akik tudásukkal, felkészültségükkel hírnevet vívtak ki maguknak, az egyesületnek, és nem utolsósorban Kevermes községnek is. Ezzel a kis kiadvánnyal ez tehát a célunk, és az, hogy az ifjúság tanuljon az elődöktől, hogyan kell közösen a közösségért önfeláldozóan dolgozni, élen a község és az egyesület vezetőivel.

Ma is nagy feladat hárul a tűzoltókra, melynek a kevermesi önkéntes tűzoltók eleget tesznek, képezve magukat rendszeresen, ügyelve az állandó készenlétre. Jó érzés a biztonság, de jó érzés az is, hogy ma már nincs különösebb anyagi gondja az egyesületnek, amiért csak köszönetünket fejezhetjük ki Domsik Jánosné tanácselnök-asszonynak, Balogh Ferenc vb-titkárnak, sőt újabban a helyi termelőszövetkezet vezetőségének és tagságának, valamint a Mezőkovácsháza és Vidéke ÁFÉSZ vezetőségének és tagságának is.

Nagy út volt, és nem is mindig zökkenőmentes, amit az egyesület tagjaival 75 év alatt megtett. De némi büszkeséggel mondhatjuk, hogy azt a szép hagyományt, egyszerűtetet, amit a dicső elődöktől örököltünk, becsülettel folytatjuk. Azt a népszerűséget, amelyet ez az egyesület kivívott magának, kívánjuk, hogy az utánunk jövő nemzedékek tovább erősítsék.

Úgy érezzük, méltó ünnep lesz ez a 75 éves évforduló.

Kevermes, 1978. december hó

Dr. Mánya Tibor
egyesületi elnök

I.

Tűzrendészeti viszonyok Magyarországon és Kevermesen a kevermesi önkéntes tűzoltóság megalakulása előtt

Bár az önkéntes tűzoltóságok szervezése és megalakulása Magyarországon csak a múlt század második felében kapott lendületet, hazánk területén már a rómaiak is felismerték a szervezett tűzoltás jelentőségét, s így példát mutattak az utókorak az önkéntes tűzoltóságok szervezésében. Kár, hogy a példa követése (tudomásunk szerint) igen hosszú időre elmaradt.

A középkorban városainkban a tűzoltás a céhek feladata volt. Mivel a városok hozzáállása az ügyhöz igen eltérő volt (pl. egyes városoknak volt tűzrendészeti szabályrendelete, más városoknak nem), és így igen eltérő volt a gyakorlat is, II. József már kénytelen volt egy tűzrendészettel kapcsolatos rendeletet kiadni. Ez volt az a híres tűzrendészeti pátens, melynek szelleme korát meghaladta, sőt ma is érvényes. Idézet a pátensből: „... Magyar Országának ... a kerítetlen helységeire nézve a támadott tűznek eloltásáról e rendelést kiadni, melynek fő célja:

1. a gyulladások megakadályozása
2. annak hamarságos felfedezése
3. gyors eloltása
4. a tűz következményeinek, melyek az eloltás után is megtörténhetnek, okos megelőzése”.¹

Látjuk, hogy ez a 4 alapelv ma is érvényes. Az viszont már sajnálatos tény, hogy e rendelkezést igen sok helyen nem hajtották végre.

A múlt század első felében a céhek tűzoltói ténykedésével kapcsolatban a panaszok sokasodtak, a szervezett diákok pedig különösen a nyári szünetekben nem tudtak segíteni a tűzoltásnál. Ez a helyzet egy-egy katasztrófális tüzeset után arra készítette a városokat és az ipartelepeket, hogy szervezett tűzoltócsapatokat hozzanak létre. Így került sor 1835-ben az akkor még Magyarországhoz tartozó Aradon — tudomásunk szerint Magyarországon az első — szervezett tűzoltóság megalakulására, mely az „Első Aradi Önkénytes Polgári Tűzoltókar” nevet viselte.

Az aradiakat a soproniak követték. A város 1859-ben egy önkéntes tűzoltóság felállítását határozta el, de az engedélyt sok huzavona után csak 1866-ban kapták meg. Így alakult meg a jóváhagyott alapszabály alapján a „Soproni Torna és Tűzoltó Egyesület”.

Gróf Széchenyi Ödön (gróf Széchenyi István fia) külföldi utazásai során több országban tapasztalta, de különösen Angliában, hogy a tűzoltást szervezett tűzoltóságok végzik. Ezek szervezetét és működésüket tanulmányozta, s hazajövet az 1860-as évek elején foglalkozik a magyar tűzoltóságok megszervezésével. Persze az akkori osztrák rendőri elnyomás alatt nem ment ez olyan könnyen. Pedig gróf Széchenyi Ödön jól látta a hazai és külföldi tűzrendészet és tűzbiztonság közötti különbséget, s azt, hogy városaink (így Pest-Buda) tűzoltói is mennyire elmaradtak a nagyobb külföldi városok tűzoltóinak felkészültsége mögött. Ő ezen a helyzeten akart segíteni.

A múlt század közepén Budán is működött egy tűzoltó alakulat, a „Budai Tűzvédség”, mely ugyan már 1845 óta működött, de alapszabálya nem volt. Gróf Széchenyi Ödön vezetésével hosszú huzavona után csak 1870-ben jutottak el odáig, hogy megalakulhatott a budapesti önkéntes tűzoltóság, mely a „Budapesti Önkéntes Tűzoltó Egylet” nevet vette fel, s főparancsnoka gróf Széchenyi Ödön lett. Az első őrseg 1870. február 1-én kezdte meg szolgálatát az Eskütéren.

Különben ezekben az években az ország nagyobb városaiban lassan ugyan, de egymás után alakultak a különböző önkéntes tűzoltó egyletek, egyesületek stb.

A soproniak 1870-ben egy országos szövetség létrehozását kezdeményezték, melynek alapszabályát a Belügyminisztérium 1871-ben jóváhagyta, s a jóváhagyás után a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség (MOTSZ) meg is alakult. A szövetség egészen 1945-ig működött, amikor is az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. november 13-án kelt 10.280 — 1945. ME sz. rendelete 19. §-a alapján megszűnt.²

Kevermesen a múlt században alig, de a századforduló idején is csak elvétve akadt cserép vagy egyéb nem tűzveszélyes anyaggal fedett lakóház. Például az 1900. évi népszámlálási adatok szerint a község 581 lakóházából 551 gyűlékony anyaggal volt fedve (zsindey, zsúp stb.). Így rendkívül nagy volt a tűzveszély, és csak a szerencsének köszönhető, hogy a forró és száraz nyarakon egy-egy szeles időben keletkezett tűz nem

döntötte katasztrófába az egész községet. Sajnos, régen ilyen körülmények között nem egy község jutott a teljes leégés sorsára.

A múlt században — és hagyományos folytatásként a mai napig is — az önkéntes tűzoltók Kevermesen elsősorban a kéményseprők voltak, évtizedeken keresztül a kéményseprőmester vezetésével. 1875-ben és a következő években Márton Mátyás volt a kéményseprő-mester és egyúttal a tűzoltás irányítója is. Utána Scaroni Frigyes következett. Ő volt az első önkéntes „tűzoltóparancsnok”, aki akkor tulajdonképpen még csak összefogta az önkéntes tűzoltókat.

A tűzoltással kapcsolatos első írásos nyomok a múlt század közepéig vezetnek el bennünket. Ezek szerint 1854—55-ben volt a községnek: „3 csáklya, melly vész esetén a fedél szétbontására használtatik”.³

A múlt század végén Scaroni Frigyes vezetésével fokozatosan kialakult egy önkéntes tűzoltócsoporthoz, melynek tagjai főként kéményseprők, iparosok és diákok voltak. A csoport közreműködése a tüzesetknél mindig nagy segítséget jelentett, de hiba volt, hogy nem voltak elég képzetek.

Mivel Kevermesen igen gyakori volt a tüzeset, a századforduló utáni első években a község vezetői arra az elhatározásra jutottak, hogy a tűzvédelem tekintetében komolyabb lépésekre van szükség. Az elhatározást az események is sürgették.

A tűzvédelem és az önkéntes tűzoltó egyesületek megalakulása nemcsak kevermési probléma volt. A szervezett tűzoltóságok megalakítását központilag is (vármegye, járás) szorgalmazták, sürgették. A parancsnokok képzésére központi tanfolyamokat szerveztek. A kevermési tanácsülés 1902. augusztus 2-án olyan határozatot hozott (113. sz.), amelynek értelmében 2 tagot kell küldeni a szeptemberi tűzoltó tanfolyamra, mégpedig a „... küldendő 2 tag közül az egyik Scaroni Frigyes alparancsnok, a másik pedig a helybeli iparosok közül a tűzoltó egyesület által kiküldendő.”⁴

Még ebben a hónapban a községi tanácsülés ismét foglalkozik a tűzvédelemmel (aug. 31-én 121. sz. alatt). Idézem: „Az alispáni hivatalnak 12392. számú rendelete egész terjedelmében tudomásul vétetvén, alkalmazásul szolgál, a tűzoltó szerek jó karban és állandóan használható képességben leendő tar-

tása szempontjából ifj. K. Fodor István törvénybíró személyes felelősség terhe alatt megbízott e tekintetben szükséges intézkedések megtételével és állandó ellenőrzésével... A tűzoltó szerek és felszerelések kiegészítésére az 1903. évi költségvetésben fedezet lesz biztosítandó.”⁵

II.

A Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület megalakulása és működése

1898-ban 78. kgy. 7189. ikt./1898. sz. alatt megjelent „Csanádvármegye tűzrendészeti szabályrendelete”, melynek 1. §-a a következőket tartalmazza: „Minden község területén a tűzrendészetet a községi előljáróság gyakorolja és annak kezelése az előljáróság által megbízott egyik előljárósági tag, vagy más alkalmas személyre bízatik, mely utóbbi ebbeli működéséért a község által mérsékelt díjazásban részesíthető.

A tűzrendészet költségei e célra fordítható külön alap hiányában a község jövedelmeiből és pedig a belrendőrségre fordítható jövedelmekből fedeztetnek.”

A szabályrendelet további fejezetei és paragrafusai az előzetes óvintézkedéseket stb., végül a büntető határozatokat tartalmazza. Az utolsó, a 27. § kimondja: „Ezen szabályrendelet életbe léptével a megye területén Makó város kivételével minden eddig kiadott tűzrendészeti szabályok vagy rendeletek hatályon kívül helyeztetnek, s jövőre a megye területén levő minden községre nézve jelen tűzrendészeti szabályrendelet kötelező.”

Bár a megyei tűzrendészeti szabályrendelet nem mondja ki, hogy a községben tűzoltó egyesületeket vagy testületeket kell szervezni, Kevermes előljárósága és a kevermesi önkéntes tűzoltók 1903-ban elérkezettnek látták az időt a szervezkedésre.

Kevermesen a már 1902-ben elkezdődött tűzvédelemmel és tűzoltással kapcsolatos ügyek 1903-ban tovább gyűrűztek, és július 2-án a képviselőtestületi ülés egyik fontos napirendi pontja a tűzrendészet lett: „Községi jegyző előterjeszti, hogy a községben a tűzrendészeti intézkedések nincsenek kellőképp végrehajtva, amennyiben kellő mennyiségű tűzoltási felszereléssel a község nem rendelkezik, valamint a községben megalakított önkéntes tűzoltó testület is kellő felszerelés és pártolás hiányában nem fejlődhetik.

Tagadhatatlan, hogy az 1903. év folyamán már történtek némi intézkedések a helyzet javítására, de teljesen rendezhető a kérdés csak úgy lesz, ha a gazdaközösség nem zárkózik el ridegen ez ügytől, hanem anyagi áldozatot is hoz arra, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet akadálytalan végrehajtása minden körülmények között biztosítható...

Jelenti, hogy az Önkéntes tűzoltótestület a községben már megalakult, és gyakorlatokat tart, felszerelésének és ruházatának legnagyobb részét már önerejéből — mulatságok rendezéséből befolyt tiszta jövedelemből szerezte — itt a legfőbb ideje immár, hogy a község is megtegye kötelességét . . . ”

Jelenti a továbbiakban a községi jegyző azt is, hogy „ . . . a gazdaközösséggel már előértekezletet tartott, amelynek eredménye szerint a nagy többség — 158 bérlő közül 153 — kötelezőleg kijelentette hozzájárulását a terhekhez . . . ” A következőkben pedig az egyhangú határozatból idézek: „Kevermes község képviselőtestülete avégből, hogy a község tűzoltási felszereléseinek fokozatos beszerzéséhez, valamint a községben megalakult Önkéntes tűzoltó testület kellő felszereléséhez szükséges költségeket és ezúton a tűzrendészeti kormányrendelet akadálytalan végrehajtását kellőképpen biztosítsa, köszönettel elfogadva és alapul véve a gazdaközönség által kötelező erővel aláírt nyilatkozatban önként felajánlott hozzájárulást, ezennel határozatilag kimondja, hogy a folyó 1903. évtől kezdődőleg számított 6 éven át, tehát 1908. év végéig a jelzett célra községi hozzájárulási költséget vet ki.

Ezen hozzájárulási költség nagyságát az előzőleg hivatkozott nyilatkozat szerint a következőleg állapítja meg:

1. Minden egyes uradalmi földbérlettel bíró gazda egy-egy „numerus” (vagyis 13 kat. hold) után évenként 2 (kettő) Koronát, —
½ numerus (vagyis 6 ½ kat. holdas bérlet) után évenként 1 koronát, —
2. Minden egyes bérlő az idegen határban bírt bérletek után minden kalászos terménnyel bevetett 1100 □-öles kis holdanként évenként 10 (tíz) fillért tartozik a tűzoltási alap javára befizetni. 800 □-öles, vagy 400 □-öles kisházások, kik bérlettel nem bírnak, és csupán napszám-keresményükből tartják fenn magukat, a tűzoltási alapra semmit sem tartoznak fizetni. —”

A határozat a továbbiakban a befizetések módját, majd a befizetett pénz felhasználását jelöli meg, így pl. „A községi előjáróság felhatalmaztatik, hogy a tűzoltási alap terhére a szükséges tűzoltó szereket — elsősorban egy tűzfecskendőt és 2 lajtot — fokozatosan beszerezze. —”

Mivel köztudomású, hogy Kevermes lakossága ezekben az években (de előzőleg és később is!) igen szegény volt, a ha-

tározat így fejeződik be: „Minden intézkedések mellett is, tekintettel a községi lakosság rendkívüli súlyos anyagi viszonyaira, utasíttatik az előjáróság, miszerint a tűzoltási felszerelések beszerzéséhez államsegély kieszközlése iránt indokolt kérvényt terjesszen az alispán úrhoz.”⁶

Tehát a „Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület” már 1903-ban megalakult, melynek alapszabályát az 1904. október 20-án megtartott alakuló közgyűlésen fogadták el, s a m. kir. belügyminiszter 1905. január 5-én 125548/904/III-a szám alatt jóváhagyta.

A következőkben néhány paragrafust idézek az alapszabályból:

2. §, mely a célt rögzíti: „A testület célja a község területén kiűtött tűzvész alkalmával gyorsan a veszélyhelyre sietni, s ott a veszedelemben forgó ember életet, a vésznek kitett ingó, s ingatlan vagyont megmenteni.”

5. § a pecséttel kapcsolatos: „A testület pecsétje: tűzoltójelvény «Kevermesi önkéntes tűzoltó testület 1904» körirattal.”

A 6. § a tagokkal foglalkozik: „A testület tagjai: tiszteletbeli, — alapító, — pártoló- és működő tagok.” A következőkben azzal foglalkozik, hogy kik lehetnek alapító, pártoló stb. tagok, majd a tagfelvétellel, a tagok jogaival, a tagság megszűnésével stb. foglalkozik.

A 30. § kimondja, hogy: „A testület úgy az országos, valamint a vármegyei tűzoltó szövetségnek, nemkülönben a magyarországi tűzoltótestületeket segélyező szövetségnek tagja lenni köteles.”

A 31. § szerint „A testület Csanád vármegye törvényhatóságának felügyelete alatt áll, és a vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletnek végrehajtása körül közreműködni, illetőleg azokhoz alkalmazkodni tartozik. A tűzvész helyen a helybeli politikai hatóság rendelkezéseinek magát alávetni tartozik.”

Az utolsó, a 34. § a kormányfelügyelettel foglalkozik, s kimondja: „ha az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, a kir. kormány által, amennyiben működésének további folytatása által az állam, vagy a testületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik, s a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik . . . ”

I. Fejelet
 15.
 Cím: ...
 A fejelet címe: ...

25.
 Cím: ...
 A fejelet címe: ...

35.
 Cím: ...
 A fejelet címe: ...

45.
 Cím: ...
 A fejelet címe: ...

55.
 Cím: ...
 A fejelet címe: ...

1904. évi...

Az 1904-es alapszabály bevezető része

1904. évi...

Előadó: ...

125548/904

1904. évi...

1904. évi...

1904. évi...

Az 1904-es alapszabály jóváhagyása

A testület első parancsnoka Kiss Vilmos főjegyző, titkára Kiss Andor, gyakorlati vezetője Scaroni Frigyes kéményseprőmester, akinek segítője Reich Péter. Különben 1903-ban csak „2 tüzeset fordult elő csekélyebb kárral; az egylet tagjai 1903-ban egyenruhát kaptak. Beszereztetett egy második lajt, állólétrák és egyéb tűzoltószerek.”

Egyelőre csak hagyományokból tudjuk, hogy az alapítótagok 12-en voltak: kéményseprők, iparosok és iparossegédek. A községi előjáróságnak volt ebben az időben egy felsőmedencés kocsifecskendője, mellyel megkezdték a most már komolyabb gyakorlatozásokat, hogy tűz esetén e kisteljesítményű fecskendőt is hasznosítani tudják. E gyakorlatokkal egy időben megkezdték az elméleti felkészülést is.

Ma nagyon sokat hallunk és alkalmazzuk is a megelőző óvintézkedéseket. Nos, ez már a század elején, sőt a múlt század végén is állandó téma volt. Amióta ismerjük Kevermesen a szervezett tűzoltóságot, azóta (mind a mai napig) talán egy év sem múlt el, amikor az aratás, illetve a cséplés megkezdése előtt tanácsülésen, képviselőtestületi ülésen vagy végrehajtóbizottsági ülésen ne lett volna napirendi pont a megelőző tűzvédelem és a tűzoltás. 1907. július 2-án sem maradt el ez (tanácsülési jegyzőkönyvek: 16. szám), amikor is a „Tűzrendészeti óvintézkedések megtétele tárgyában községi jegyző előterjesztése: Tudomásul szolgáljon e tárgyban szükséges hirdetmény elkészítésével a községi jegyző megbíztatik, a bíró

A testület első bélyegzőjének lenyomata

pedig utasíttatik, hogy dobszó útján hozza a lakosság tudomására, hogy minden házban legalább egy hordó víz, egy létra és egy tűzcsapó állandóan készenlétkben legyen . . ." Az állandó készenlétket nemcsak a learatott és behordott gabona tette szükségessé, hanem a sok szalma- és zsúpfedeles ház és melléképület is. Különben hasonló felhívás évtizedeken keresztül szinte minden évben volt.

A század elején a tehetősebbek házaikat egyre inkább cseréppel fedték be, s a kéményeket is deszka helyett téglából vagy vályogból építették. Így lényegesen csökkent a tűzveszély. Viszont még a következő évtizedekben is gyakran okozott tüzet a szabadban való nyári tüzelés, a szabadban való téli sertésperzselés, a jájszadózó gyermekek gondatlansága stb. Azért az évtizedek folyamán a tüzesetek száma bizonyos évek kivételével fokozatosan csökkent, amiben nem kis szerepet játszott a lassan kialakuló megelőző tűzvédelem is.

Sajnos, az első világháború alatt a testület minden szempontból hanyatlásnak indult, mely a háború után csak folytatódott, végül a szervezett testület lényegében megszűnt. A tűzoltást ebben az időben Reich Péter vezetésével a kéményseprők és még néhány lelkes iparos végezte. Hogy a szervezett tűzoltóság az első világháború befejezése után valóban megszűnt Kevermesen, bizonyítja a községi előljárásnak egy 1921. április 12-i jelentése: „Főszolgabíró Úr! 692/1921. számú rendeletre jelentjük, hogy Kevermes községben sem önkéntes, sem pedig köteles szervezett tűzoltóság nincs, s így a rendelkezés reánk nézve tárgyaltan.”⁸

E fejezet befejezéseként érdemes visszaemlékezni arra a múlt században kialakult szokásra is, hogy Kevermes utcáin estétől reggelig éjjeliőrök járkáltak, és kétóránként szarvból készült tülökkel jelezték a páros órákat, annyiszor belefújva abba, ahány óra volt. Fő feladatuk — természetesen — nem az időjelzés volt, hanem lopás és tűz ellen védték a községet. Ez a szokás az első világháború alatt szűnt meg.

III.

Újjáalakulás

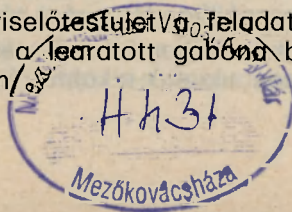
Valószínű, hogy az első világháború alatt és után az ország más községeiben is (esetleg városaiban is) hasonló volt a helyzet: a tűzoltótestületek feloszlottak. Ezek után érthető, hogy az 1920-as évek közepétől az állam egyre inkább szorgalmazta a tűzoltótestületek megalakítását, illetve újjáalakítását.

Az 1925. június 13-án tartott képviselőtestületi ülésen a főjegyző ismerteti (56. kgy. 921. ikt.) a belügyminiszter tűzrendelettel foglalkozó rendeleteit, melynek lényege a következő:

„...intézkedik a községek által beszerzendő és állandóan használható és üzemképes állapotban tartandó tűzoltói felszerelési tárgyairól és eszközökről, — rendelkezik a községekben köteles, illetőleg önkéntes tűzoltó testületek megalakításáról, végre szabályozza a mezőgazdasági terményeknek belterületre való behordásának és cséplésének, illetve errenézve előírt engedélyezési eljárásnak kérdését.” A továbbiakban: „A községi képviselőtestület megállapítja, hogy a községnek tűzoltószerei, tömlők és felszerelések kifogástalanul jók és használható állapotban vannak, előzetesen több ízben kipróbáltattak, megfelelően működnék. Ezen tűzoltószerek a következő leltárban sorolhatók fel:

1. A községben van: 3 teljesen különálló és minden hozzátartozóval felszerelt tűzifecskendője, a hozzájuk való nyomórudakkal, szívótömlővel, szívókosarakkal, nyomótömlővel és sugárcsövekkel ellátva, —
2. egy darab négykerekű szerkocsi, —
3. három darab létra, két darab kerek, tengelyen járó nagy vizes lajt, —
4. hat darab háromágú vas-villa, —
5. hat darab vaslapát, —
6. három darab ásó, —
7. három darab paráztoló, —
8. egy darab nagy horog, rúddal, —
9. két darab kisebb horog, —
10. nyolc darab vízholdó veder.”⁹

A továbbiakban a képviselőtestület a feladatokat határozza meg, különös tekintettel a learatott gabona behordásával és cséplésével kapcsolatban.

A következő évben az ügy tovább érik. A képviselőtestület 1926. április 9-i ülésén megtárgyalja az alispán 6865/1926. sz. rendeletét, valamint a belügyminiszter 152030/1926. sz. rendeletét a tűzoltóság megszervezése, összeírása és a parancsnok megválasztása tárgyában. A főjegyző ismerteti, hogy „... a rendelet szerint a parancsnoki állásra a főszolgabíró úr jelöl három olyan egyént, akiket rátermettség, erkölcsi és nemzeti szempontból való megbízhatóság szempontjából alkalmasnak talál” és a képviselőtestület ezek szerint választ. A továbbiakban a főjegyző előterjeszti, hogy „... a főszolgabíró úr Agonás Pált, Kóbori Emilt és Balog Józsefet (cementgyáros) jelölte. —”

A határozat pedig a következő: „A képviselőtestület a kijelölt 3 egyén közül tűzoltó parancsnoknak Agonás Pált — alparancsnoknak pedig Balog Józsefet egyhangúlag megválasztotta. Miről a főszolgabíró úrnak jelentés teendő.”¹⁰

1927 a kevermesi tűzoltótörténet szempontjából rendkívüli év, legalább olyan jelentőségű, mint 1903 és 1904 volt. Csak az események sorrendjét és az eseményeket kell nézni, és minden különösebb magyarázkodás nélkül tiszta képünk lehet a „gyümölcs érésének” folyamatáról:

1. lépés: „Jegyzőkönyv. Felvétellett Kevermesen, 1927. évi április hó 29-én a tűzoltószerek vizsgálata alkalmával megállapított hiányokról. Jelen vannak alulírottak.

A helyszíni vizsgálat alkalmával a járási Főszolgabíró Úr szakértője megállapítja, hogy Kevermes község tűzoltó felszerelése még nem megfelelő, azok kijavítása és beszerzése azonnal eszközrendő.

Kijavítandó a fecskendő, számszerint 3 drb kocsi fecskendő.

Beszerzendők:

1. 1 vízhordó lajtos kocsi 5 hektóliter űrtartalommal vashordóval.
2. 2 drb vaskád egyenként 100—100 liter űrtartalommal.
3. 1 drb 6 méter hosszú támasztó létra.

...

14. Visszaállítandó a régi tűzoltószertár.
15. A szerek gondozására és tisztántartására 2 fizetéses tűzoltó alkalmazása.

16. Önkéntes tűzoltóság nincs, megszervezendő tehát a kötelező tűzoltóság, melynek tagja minden 21—40 éves férfi lakos, akik közül egy bizonyos létszám szolgál, a többi megváltási díjat fizet.

17. A tűzoltó alap külön kezelendő.

A jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.”¹¹

2. lépés: Képviselőtestületi ülés Kevermesen 1927. május 4-én. Téma: Tűzoltószerek beszerzése (25. kgy. 744. ikt.). Az ülésen a helyettes főjegyző bejelenti a főszolgabíró által elrendelt szigorú tűzoltói vizsgálatot, a felvett jegyzőkönyv tartalmát, melynek értelmében a a községi tűzoltói felszerelés nem megfelelő, és hogy azt „... minden tekintetben elhanyagoltnak találta.” Az előljárásának „... a talált hiányok, valamint a meglévő felszerelések karbantartására a járási Főszolgabíró Úr 60 napi határidőt adott azzal, hogy ezen idő leteltével a község jelentse, hogy a hiányok teljesen pótolttak.”¹²

A továbbiakban a helyettes főjegyző ismerteti, hogy a hiányok pótlása tetemes összegbe kerülne, a hozzávetőleges számítások szerint legalább 3000 pengő megszavazása lenne szükséges.

Ez az összeg abban az időben, amikor a pengő új pénz volt, még községi viszonylatban is óriási összeg volt — különösen egy szegény községnek. De mindezekről függetlenül a képviselőtestület az összeget megszavazta. Mit is tehetett volna?

3. lépés: „Jegyzőkönyv. Felvéve Kevermesen 1927. szeptember hó 4. napján a kevermesi önkéntes Tűzoltótestület alakuló közgyűléséről.

Jelen voltak: Márton Lajos battonyai tűzoltóparancsnok, mint előadó, Reich Péter, Ónodi István, Reich Zoltán, Mihálik János, Luki György, Gyüre András, Koncsek Dezső, Petró Károly, Braun György, Asztalos Ferenc, Pozsgyi István, Dudás József, Zubrecki Ferenc, Turák Ferenc, Juhász Márton, Kotroczó István és Varga László jegyzőkönyv vezető.

Marton Lajos battonyai tűzoltóparancsnok, mint az alakuló önkéntes Tűzoltótestület előadója, ismerteti az összejövetelük célját és felolvassa az alapszabá-

lyokat. Ennek megtörténte után indítványozza, hogy az alakuló közgyűlés válassza meg az alapszabályokban előírt tisztikart.

A választást megejtik és egyhangúlag a következő egyéneket választják meg az előírt tisztségekre:

Elnökül: Domsik András kisbirtokos kevermesi lakost.
Jegyző, illetve titkár: Ulmann Sándor községi állatorvos.

Választmányi tagok: Csík János, Csík Imre, K. Fodor József, N. Lakatos Mátyás, Balog József, Gilányi Sándor, Pintér Károly, Agonás Pál, Bauer Károly.

Póttagok: Pintér István, Moncsek István, Stern Lajos.
Parancsnok: Kuszto Géza főjegyző.

Alparancsnok: Reich Péter.

Orvos: Dr. Molnár László.

Szertáros: Braun György.

Pénztáros: Csík János.

Számvizsgáló bizottság: ifj. Lippai József, Vitos Ignác, Hábel István.

Ellenőr: Kóbori Emil tanító.

A szakaszparancsnoki állás betöltését függővé tette az alakuló közgyűlés, amennyiben azt a gyakorlatok alkalmával ügyessége és teheisége által kitűnő egyénnel tölti be.

Domsik András elnök a közgyűlés kívánságára az elnöki széket elüloglajja, s megköszöni úgy a maga, mint a megválasztott tisztikar nevében a bizalmat, s ígéri . . .

Elnök ezután a kevermesi Önkéntes Tűzoltótestület megalakultnak kijelenti és az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri Luki György és Mihalik János urakat."¹³

4. lépés: 1927. október 17-i keltezéssel a battonyai főszolgabíró a következő leiratot kapta Csanád vármegye alispánjától: „Tegye főszolgabíró Úr legközelebbi kiszállása alkalmával vizsgálat tárgyává, hogy Kevermes községben a tűzoltó szerek jó karban vannak-e és hogy azok megfelelően vannak-e elhelyezve. A vizsgálat alkalmával hallgassa meg főszolgabíró Úr az ottani önkéntes tűzoltó testület vezetőségét.

Eljárása eredményéről fenti határ időre jelentést várok." A határidő október 30-a volt. És a jelentés 1927. november 21-én:

„Méltóságos Alispán Úr! Makó.

27034/1927. számú rendeletére jelentem, hogy Kevermes községben a tűzoltó szereket megvizsgáltam, azok jókarban vannak és elhelyezésükre egy megfelelő szín áll rendelkezésre.

Az újonnan alakult tűzoltótestület vezetősége ezidő szerint semmi kívánni valót nem terjesztett elő.”¹⁴

E négy lépés után Kevermesen a szervezett önkéntes tűzoltóság tekintetében újra minden rendbejött.

Néhány idézet és megjegyzés az alapszabállyal kapcsolatban, mely előnyomatott, országosan egységes szövegezésű (csak az üres részeket kellett kitölteni), és amelyeket a belügyminiszter 3 megjegyzéssel 1928. április 4-én hagyott jóvá (147.631/1928./VII. szám alatt):

I. fejezet 1. §. Cím: Kevermesi Önkéntes tűzoltótestület.

2. §. Székhely: Kevermes.

4. §. Pecsét: Tűzoltójelvény, kevermesi önkéntes tűzoltótestület 1927 körirattal.

5. §. „A testület célja: A község (város) területén, esetleg a szomszéd községekben kiütött tűz rendszeres oltása és egyéb vészesetekben segélynyújtás, a község (város) területén kívül azonban a működő tagoknak csak egyharmad részével.”

II. fejezet 13. §. A testület tagjai: tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagok.

A 21. §-ból: Az új tag a parancsnokság előtt a következő ünnepélyes fogadalmat köteles tenni: „Én, N. N. fogadom, hogy a kevermesi önkéntes tűzoltóegyesületnek rendes és pontos működő tagja leszek s becsületszavammal és kézzel kötöttem magamat a testület alap- és szolgálati szabályainak, nemkülönben minden egyes határozatának pontos megtartására.”

III. fejezet. 54. §.: „A testület Csanád vármegye törvényhatóságának és Kevermes község hatóságának felügyelete alatt áll . . . A tűzvész színhelyén a testület köteles rendőri tekintetben magát a helyi rendőrhatalom intézkedéseinek alávetni, műszaki tekintetben azonban önállóan működik.”¹⁵

Az alakuló közgyűlés még meg sem volt, amikor Reich Péter kéményseprőt a község vezetői 1927. augusztusában kétéhes

A

Keveves

i önkéntes

tűzoltóegyesület alapszabályai.

I. FEJEZET.

1. §. A *Kevevesi* tüzoltótestület.

Székhely: *Keveves*

Hivatalos nyelve: magyar.

2. §. A testület hivatalos nyelve és vezényszava: magyar.

Pecétje: *Keveves*

3. §. A testület pecétje: Tüzoltójelvény *Keveves* I. önkéntes tüzoltótestület 19 *27* évről.

Cél:

4. §. A testület célja: A tűzoltóság (vagy) testületének célja a megmentés, károsodás elkerülése, a tűzoltóság (vagy) testületének károsodás elkerülése, a tűzoltóság (vagy) testületének károsodás elkerülése.

5. §. A testület tagjai: Minden Magyarországon született magyar állampolgár, aki a Magyarországon született magyar állampolgár, aki a Magyarországon született magyar állampolgár.

A tagdíj alap egy tag által 30 napon túl igénybe vehető; kivétel az esetben azonban a választmány, az a határozatot meghozza.

A szolgálatban keresetképtelenség vagy tagok között áll a tagdíj igénybevétele végzettségének hiánya miatt a választmányhoz fordulni. Kivéve azonban a tagdíj igénybevétele a beletel napjától számított nyolc napon belül bejelenteni a tagdíj igénybevétele miatt a választmányhoz fordulni.

A tagdíj alap, a választmánytól kideríthető azok a tagok, kik önkéntesek, önkéntesek vagy ifjúság folytatás nélkül a szolgálatban keresetképtelensége ennek megállapítása a parancsnokhoz van hivatalos, arról azonban a választmányhoz bejelenteni kell.

A tagdíj alap, a választmánytól kideríthető azok a tagok, kik önkéntesek, önkéntesek vagy ifjúság folytatás nélkül a szolgálatban keresetképtelensége ennek megállapítása a parancsnokhoz van hivatalos, arról azonban a választmányhoz bejelenteni kell.

A tagdíj alap, a választmánytól kideríthető azok a tagok, kik önkéntesek, önkéntesek vagy ifjúság folytatás nélkül a szolgálatban keresetképtelensége ennek megállapítása a parancsnokhoz van hivatalos, arról azonban a választmányhoz bejelenteni kell.

II. FEJEZET.

Tagok.

13. §. A testület tagjai: tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagok.

Az 1927-es alapszabály bevezető része

Hitelesítetták:

Mihalik János

Lukács József

Dátum: 1928. évi május 11.

Magyar királat által...

Letta a k. kir. belügy miniszter az előzőekben említett, a tüzoltóegyesület tagjainak:

1/ Kiskorukban az egyesület tagjaként megszereztek, a tüzoltóegyesület tagjaként megszereztek, a tüzoltóegyesület tagjaként megszereztek.

2/ A k. kir. belügy miniszter hivatalából tagja a választmányhoz, illetve a parancsnokhoz.

3/ A parancsnokot az állásában - a k. kir. belügy miniszter hivatalából - az állásában - a k. kir. belügy miniszter hivatalából.

Budapest, 1928. évi május 11-én.

A miniszter rendeletével:

Lukács József
helyettes államtitkár.

Az 1927-es alapszabály jóváhagyása

tűzoltó-szaktanfolyamra küldték. A tanfolyam Kiszomboron volt, melyet a látogatási igazolvány szerint Reich Péter „szorgalmasan” látogatott. A tanfolyam elvégzését tíz aláírás és pecsét igazolja.

1927. december elején az egyik tűz oltásánál komolyabb nézeteltérés lehetett a kevermesi tűzoltók és a csendőrség között. Valószínű, hogy a szolgálatot teljesítő csendőrök túllépték hatáskörüket, amit Reich Péter alparancsnok (ismerve az ő határozottságát) nem hagyott szólanul.

Az eredmény az lett, hogy Reich Pétert kihágásért 5 pengőre büntették. Ő természetesen fellebbezett. Mindezt abból a levélből tudjuk, melyet Reich Péter Szeged sz. kir. város Tűzoltóparancsnokságától kapott, melyben megnyugtatták, hogy az ügy számára kedvezően lesz elintézve, mivel a csendőr eljárása szabálytalan volt. A levél mellékleteként megkapta az 1927. évi csendőrségi utasítás 89. §-ának másolatát is, mely a „Tüzeset, vízáradás, elemi csapás esetében való eljárás”-sal foglalkozik.

A már említett „4. lépés”-ben lényegében arról van szó, hogy a tűzoltószereket és felszereléseket illetően Kevermesen minden rendben van, és a vezetőség sem kíván semmit. Vagy talán mégsem? A képviselőtestület 1928. április 10-i ülésén a „Községi főjegyző bejelenti a képviselőtestületnek, hogy az Önkéntes tűzoltó testület választmánya kéréssel fordult a községi előljárósághoz, hogy az Önkéntes Tűzoltó testület tagjai részére a szükséges ruha és egyéb felszerelési szükségleteket most már haladéktalanul szerezze be, miután féltő, hogy az Önkéntes Tűzoltó testület tagjai a testület kebeléből épp e miatt kilépnek . . .”.

És a határozat kimondja, hogy a „Képviselőtestület a főjegyző indítványát egyhangúlag elfogadja, s felhatalmazza az előljáróságot, hogy az Önkéntes Tűzoltó testület tagjai részére (22 működő tag) a szükséges ruha és felszerelési cikkeket költségvetés III. fejezet 2. rovat a) alrovata terhére szerezze be.”¹⁶ Így legalább azt is tudjuk, hogy a Kevermesen 1928 tavaszán 22 működő tűzoltó volt.

1929 januárja és februárja a kevermesi tűzoltók kiképzésének nagy időszaka volt. A kiképzés nemcsak gyakorlati volt, hanem komoly hangsúlyt kapott benne az elmélet is. Az elméleti vizsgafeladatokat a hallgatóknak (tűzoltóknak) papíron rajzban magyarázó szöveggel kellett megoldani. Így pl. Lukl György 2 feladata, melyeket meg kellett oldani: A községháza

épületében padlástűz a rendőrszoba felett, valamint belső tűz a főjegyzői lak déli végében. Faludi József feladata: Pajkos gyerekek egy parasztiudvaron levő istállót gyújtottak fel és azt kell eloltani. Dudás Józsefnek egy szatócsüzletben eldobott gyufa által keletkezett tűz eloltását, Fodor Jánosnak szintén gyermekek által okozott udvari tüzet kellett megfékezni. Mihálik Jánosnak pl. a Dudás István-féle asztalosműhelyben keletkezett tüzet (melyet a kályhából kipattanó szikra gyújtott meg), Koncsek Dezsőnek szérűskerti tüzet, Bagi Sándornak pedig udvari tüzet kellett eloltania, illetve a tűzoltást megszerveznie. Hogy a tűzoltók azért a szakmájuknál is maradjanak, Reich Zoltánnak például egy bogárnárműhely tüzét kellett megfékezni, ahol a tűz a kályhától eredt a felgyülemlett faforgácsban.

Hogy ez a komoly kiképzés (mely kisebb megszakításokkal ugyan, de a mai napig is tart) hasznosnak bizonyult-e, hamarosan kiderül. 1929. augusztusában a kunágotai Önkéntes Tűzoltótestület meghívta a kevermesieket a szeptember 1-én rendezendő ünnepélyre és versenyre, melyet fennállásuk 25 éves jubileumára rendeztek (bár a bélyegzőjükön alapítási évként 1902 szerepel). A meghívó szerint „A tűzoltók versenyén résztvevő csapat tagjai közül az első díjat nyertek ezüst éremmel, míg a második díjat nyertek díszoklevéllel lesznek kitüntetve.” És a versenyt a kevermesiek nyerték meg. A napot ünnepi vacsorával fejezték be.

Különben a képviselőtestület 1929. március 20-i ülésén a „Községi jegyző bemutatja Kevermes község tűzrendészeti szabályrendeletét, melyet teljes egészében felolvass, s amelynek széles körű meghirdetésére külön is felkéri a képviselőtestület minden egyes tagját.”¹⁷

A következő években nincs különösebb esemény, mint az, hogy a téli hónapokban inkább elméleti, tavasszal és nyáron inkább gyakorlati kiképzések folynak, no meg a keletkezett tüzek eloltása, amiben nem volt hiány: pl. 1929-ben 6 tüzeset, 1930-ban 16 tüzeset, 1931-ben 6 tüzeset, 1932-ben 10 tüzeset, 1933-ban 9 tüzeset és 1934-ben 7 tüzeset volt Kevermesen.¹⁸

Bár az évek telnek, Kevermesen minden évben határozat születik a tűzoltófelszerelések kijavítására és bővítésére. Valami azonban nincs rendben, mert pl. 1932-ben a vármegyei tűzrendészeti felügyelő több ízben is kiszállt Kevermesre, felülvizsgálta a tűzoltószereket, s azokat hiányosnak találta. Így 1932. augusztus 5-én ismét ezzel a témával foglalkozott a képviselő-

testületi ülés, melyen újabb pénzráfordítási határozatot hoztak (74. kgy. 1731. ikt.). Hogy ez a határozat mennyit ért, az a következő éveknél majd kiderül . . . , de mindentől függetlenül a kevermesi tűzoltók nem tétlenkedtek, és 1932, 1933, valamint 1934 gyümölcsöt hozott.

1932 már a nagy események éve, s talán vehetjük úgy, hogy nyitánya annak a tűzoltó-versenysorozatnak, mely a kevermesiek szempontjából azóta is tart mind a mai napig. 1932. szeptember 18-án „Az 1904. évben alakult Kevermesi Önk. Tűzoltótestület . . . működése újból való megkezdésének V. évfordulója alkalmából TŰZOLTÓNAPOT rendez, melyre Battonya, Dombegyháza, Kunágota és Kevermes község közönségeit tisztelettel meghívja a Kevermesi Önkéntes Tűzoltótestület.” Azt hiszem, érdemes a programot is teljes egészében idéznem érdekességként és tanulságul, hogyan folyt le 1932-ben egy verseny (tűzoltónap) az istentisztelettől a táncmulatságig:

„I. Délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 órakor szent mise a kevermesi róm. kat. plébánia templomban.

II. Délután pontosan $\frac{1}{2}$ 3 órai kezdettel a kevermesi futballpályán tűzoltóverseny, a következő számokkal:

1. A versenyen résztvevő csapatok felvonulása.
2. Hiszekegy. Játssza a fúvószenekar.
3. 5-ös szerelés kocsifecskendővel: a) iskolaszerelés,
b) gyorszerelés.
4. A kevermesi vámőrszakasz kebelében kiképzett tűzoltók bemutatógyakorlata (versenyen kívül).
5. 9-es szerelés kocsifecskendővel: a) iskolaszerelés,
b) gyorszerelés.
6. A kevermesi Cserkészcsapat kebelében kiképzett tűzoltók bemutatógyakorlata (versenyen kívül).
7. Támadási gyakorlatok, a vezénylők által előre megadott feltevés alapján. Bemutatják a versenyen résztvevő csapatok.
8. V. éves szolgálati emlékérmek és díjak kiosztása.
9. Hymnus. Játssza a fúvószenekar.
10. Elvonulás.

III. Közvetlen a verseny után footbalmérkőzés a Kevermesi Levente Egyesület 1. csapata és egy vidéki csapat között.

IV. Este 7 órától táncmulatság a Községi Nagyvendéglő tánctermében, ahol a zenét a fúvószenekar és a Flór-féle ven-

déglő tánctermeiben, ahol a zenét Turó Zsiga és cigányzenekara szolgáltatja.”

A következőkben megtudjuk még, hogy a délutáni versenyre és labdarúgó-mérkőzésre az ülőhely 50 fillérbe (ez kb. félnapi napszámber volt), az állóhely pedig 30 fillérbe került. Érdekes az esti táncmulatsági belépőjegy-árak: „Férfijegy 60 fillér, nőijegy 40 fillér, kísérő-jegy 20 fillér.” Kár, hogy a versenyeredményeket nem tudjuk.

1933. október 1-én vármegyei tűzoltóverseny volt Battonyán, melyen a kevermesiek elsők lettek. Az emlékül kapott bronzkoszorú ma is ékes bizonyítéka ennek a győzelemnek.

Úgy látszik, hogy évés közben jön meg az étvágy, mert 1934-ben az 1932. évihez hasonló esemény színhelye volt Kevermes: a tűzoltótestület megalakulásának 30 éves évfordulóját ünnepelte, mely alkalommal tűzoltónapot rendeztek. Most is meghívták a környező község tűzoltótestületeit, s a versenykiírás szerint az I., II. és III. helyezetteket díjazták. A szép kivitelezésű meghívó tartalmazta a részletes programot is. Idézek a meghívóból: „A Kevermesi Önkéntes Tűzoltó-testület 1934. évi június hónap 29-én ünnepli 30 éves fennállásának ju-

Az 1933. október 1-i megyei tűzoltóverseny első díja

bileumát, mely alkalommal TŰZOLTÓNAPOT rendez és erre a tűzoltóság barátait és a tűzoltó-testületeket szeretettel meghívja és várja a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó-testület". A tűzoltónap délelőtt 9 órakor kezdődött: gyülekezés a község háza udvarán, majd felvonulás az országzászlóhoz, ahol a község vezetőjegyzője üdvözölte a megjelenteket. Az üdvözlés után elvonulás a róm. kat. templomba, ahol szentmisehallgatás következett. Ezután került sor a központi iskola nagytermében a kevermesi önkéntes tűzoltók házi tanfolyamának záróvizsgájára.

Ugyancsak itt kezdődött (a tanfolyami záróvizsga után) 11 óra 30 perckor az ünnepi díszközgyűlés is. A díszközgyűlés részletes programja:

- „a) Himnusz
- b) Tűzoltó vagyok! (Dévényi Endre költeménye)
Szavalja Reich Zoltán önkéntes tűzoltó
- c) Titkári jelentés az 1933. évről
Felolvassa Fodor József testületi titkár
- d) Ünnepi beszéd. Elmondja vitéz Koppándy József, a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó-testület elnöke
- e) Hiszekegy . . . ”

A díszközgyűlés után közös ebéd volt a községi nagyvendéglőben, majd „. . . délután 2 órakor TŰZOLTÓVERSENY a leventepályán:

- a) Felvonulás
- b) Szózat
- c) 5-ös kocsifecskendőszerelés: I. iskola, II. gyors
- d) 9-es kocsifecskendőszerelés: I. iskola, II. gyors
- e) Támadási gyakorlat
- f) Díjkiosztás
- g) Elvonulás”.

Este — természetesen — táncmulatság volt a vendéglőkben.

Bár a versenyeredményeket ez alkalommal sem tudjuk, azt viszont megállapíthatjuk: nagyon szép dolog volt a kevermesi önkéntes tűzoltóktól, hogy 2 éven belül két tűzoltónapot is ren-

deztek. Ez csak annak lehetett a jele, hogy „szénájuk” rendben van, s ezt még ebben az évben be is bizonyították.

1934-ben ünnepelte a makói Önkéntes Tűzoltó Testület fennállásának 50 éves jubileumát, mely alkalommal versenyeket rendeztek.

A versenyeken a kevermesiek igen jól szerepeltek. Az eredményekről a Makói Friss Újság 1934. évi szeptember 27-i számában olvashatunk. A kevermesi tűzoltók eredményei:

Kocsifecskendő 5-ös iskolaszerelésben 1. Kevermes;

Tisztek elméleti versenyén 3. Uilmann Sándor, Kevermes;

Legénység elméleti versenyén 3. Reich Zoltán, Kevermes;

4. Luki György, Kevermes;

Csapatok közötti elméleti versenyen 1. Kevermes;

Összeadva a versenyen elért eredményeket, Kevermes 3. lett. És ettől az időtől kezdve (kis hullámzásoktól eltekintve) mind a mai napig a kevermesi tűzoltók a különböző versenyeken általában jól szerepeltek. Nem csoda, ha az 1930-as években a versenyeken félték a csíkos ruhás, piros csizmás kevermesi tűzoltóktól.

1936-ban ismét a felszereléssel van baj. A képviselőtestület szeptember 14-i ülésén az „Előadó jegyző bejelenti, hogy a tűzrendészeti felügyelők megállapításai szerint is a község tulajdonában levő 3 tűzifecskendő közül csak egy a kifogástalanul működő fecskendő. De a községnek csak egy vízhordó lajtja van, amit szintén kevésnek tart . . .” A felszerelés bővítése érdekében a következő határozat született:

„A még feltétlenül szükséges egy tűzifecskendő és egy vízhordó lajt beszerzésére 1937. évtől évi 1000 P-t állítunk be a költségvetésbe és utasítjuk az előjáróságot, hogy ezeket az előjárói javaslat és a lehetőségekhez képest mielőbb szerezzék be.”¹⁹

1937-ben is hasonló problémák vannak. A június 15-i képviselőtestületi ülésen az előadó jegyző ismerteti „a helybeli Önkéntes Tűzoltó testület kérelmét, melyben folyó kiadásának fedezésére legalább évi 150 P-s támogatást kér megállapítani . . .”. A határozat szerint „a helybeli Önkéntes Tűzoltó Testület támogatására 1938. január 1-től évi 200 P. támogatást állapítunk meg.”²⁰

Meghívó.

Az 1904. évben alakult Kevermes-i Önk. Tűzoltótestület
1932. szeptember hónap 18-án
munkájától való megkezdésének
V. évfordulója alkalmából

TÜZOLTÓNAPOT

szervező bizottság: Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok közösen megalkotta a Kevermes-i Önkéntes Tűzoltótestületet.

PROGRAMM:

10 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

11 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

12 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

1 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

2 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

3 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

4 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

5 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

6 óra: A tűzoltók emlékére a Kevermes-i Községi és Kertészeti Bizottságok által megrendezett gyertyagyújtás.

Az 1932. szeptember 18-i
TÜZOLTÓNAP plakátja

Reich Zoltán tűzoltóigazolványa 1936-ból

**Dr. Ullmann Sándor
az 1930-as években**

**Reich Péter
az 1930-as években**

Az 1930-as évek aktív tűzoltói

IV.

A háborús évek alatt

1938-ban az önkéntes tűzoltótestületek alapszabályát országosan módosították. Így az alapszabálymódosítás a kevermesiekre is vonatkozott. A képviselőtestület 1938. július 7-i ülésén az „Előadó jegyző bemutatja és ismerteti az országosan egységes mintára alkotandó (módosítandó) önkéntes tűzoltó testületi alapszabály tervezetet.

Határozat: Tudomásul vesszük.”²¹

A módosított alapszabályt, mely szintén 3 fejezetből és 56 §-ból áll, s nem sokban tér el az előző, szintén országosan egységes alapszabálytól, a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület „1938. évi augusztus hó 14. napján tartott közgyűlés elfogadta.”

Közgyűlési jegyző: Salamon Károly (tanító).

Hitelesítették: Kiiment Jenő (iskolaigazgató),
Pósa Pál (földműves).

Az alapszabályt a m. kir. belügyminiszter 175489/1938./VII. a szám alatt 1938. október 26-án jóváhagyta.²²

A battonyai járási főszolgabíró 239/1939. sz. rendeletére foganatosított tűzrendészeti szabályokat Kevermesen is ellenőrizni kellett. Az ellenőrzés 1939. május 2-án volt. Komolyabb probléma, illetve hiányosság csak a nagymalomban volt: „... a Csík malomban a gépházban a villanyvilágítás nincs rendesen kezelve, a vezeték laza, miáltal rövidzárlat könnyen előfordulhat, továbbá a hordó mellett nem volt veder...”

Az ellenőrzésről jegyzőkönyv készült, melyet megküldtek a főszolgabírónak is.²³ Ugy látszik, hogy a hengermalom tulajdonosai és bérlői nem tanultak az 1930. évi tűzesetből, ugyanis 1930. október 22-én gondatlanság következtében leégett a kevermesi hengermalom (vagy ahogy hívták: nagymalom). E tűzesettel kapcsolatban meg kell említeni, hogy a malmot biztosító részvénytársaság a gépház megmentéséért a kevermesi tűzoltóknak munkájuk elismeréseként 600 pengőt adományozott, mely abban az időben igen komoly összeg volt. Ha már a kevermesi nagy tűzeseteket említjük, meg kell említeni egy másikat is, mely 1918-ban volt, amikor K. Fodor József jó módú gazda istállója gyulladt ki gondatlanság következtében. A tüzet a petróleumlámpa okozta, melytől a felhalmozott alomszalma és takarmány meggyulladt, majd percek alatt az egész

istálló belseje is lángokban állt. Mire a tűzoltók kivonultak, a gyorsan terjedő tűz miatt az istállót meg sem lehetett köze-
líteni... és az istállóban 18 db ló és szarvasmarha égett meg.

Visszatérve az 1939-es kevermesi eseményekre, valami nincs
rendben. Május 5-én lemond Ullmann Sándor parancsnok, de
nemcsak a tűzoltótestületen belüli problémák miatt, hanem más
kevermesi helyzetre való hivatkozás miatt is. Érdeemes a le-
mondólevél egyes részeit idézni:

„A legmélyebb tisztelettel jelentem, hogy a Kevermesi Ön-
kéntes tűzoltótestület parancsnoki tisztségéről a mai napon
lemondok és kérem a testület ideiglenes ügyeinek vezetésével
további intézkedésig Reich Péter alparancsnokot megbízni.

Lemondásom okát legyen szabad az alábbiakban megindo-
kolnom: Kerek 12 év óta a testület vezetése és az összes
adminisztrációs munkák elvégzése egyedül reám hármlott, mert
bár papíron mindenkor volt titkár-segédtsízt, de közülük egy
sem végzett semmiféle érdemleges munkát sem a kiképzés,
sem az adminisztrációs munkák terén, jelenleg pedig az a
helyzet, hogy az elmúlt év novembere óta már papíron sincs
a testületnek titkár-segédtsíztje.

Bizonyára ismeri a Tekintetes Elnökség a Kevermes község-
ben bekövetkezett jelenlegi különleges helyzetet, melynek fo-
nyományaképpen poigári hivatásomat kétirányban és olyan
magnövekedett mértékben kell teljesítenem, ami lehetlenné
teszi számomra azt, hogy a parancsnoki tisztséget és az ezzel
járó munkát el tudjam végezni...”

Kevermesről a lemondólevelet Ullmann Sándor érdemeinek
elismerése mellett 1939. május 24-én küldték el a járási fő-
szolgabírónak, s egyben Temesi János okleveles jegyzőt java-
solják új tűzoltóparancsnoknak, akinek igazoló oklevelét is
mellékelik, mely szerint „... az egrí községi közigazgatási tan-
folyam 1937/1938. évfolyamán az önkéntes gyári, vagy községi
köteles tűzoltóságnál parancsnoki és tűzoltótsíztí tisztség be-
töltéséhez megkívánt tűzrendészeti alapismereteket megsze-
rezte.”

A járási főszolgabíró 1939. május 26-án az ügyel kapcsola-
tatban értesíti a battonyai járási tűzrendészeti felügyelőt és
a Csanád vármegyei alispánt is. A főszolgabíró szintén elismeri
Ullmann Sándor érdemeit, melyet az alispánhoz írt ügyiratban
így fogalmazott meg (2600/1939. sz.):

„... Ullmann Sándor volt parancsnok hosszú éveken át ve-
zette a testületet önzetlenül, sőt sok esetben anyagiakkal is

támogatta az intézményt, mikor fedezet hiányában annak arra nagy szüksége volt, s nagy érdemeket szerzett a katonaság tűzoltói kiképzése körül is.

Vezetése mellett a kevermesi önk. tűzoltótestület a járás legjobb testülete volt. Érdemeire való tekintettel javasolom Díszoklevéllel való kitüntetését.”²⁴

Temesi János parancsnoksága alatt a kevermesi tűzoltóság nem sokáig működhetett, ez a parancsnokság lényegében pütkösi királyság volt, mert 1940 végén már ismét Ullmann Sándor a parancsnok, és az 1941. évi jelentést parancsnokként szintén Ullmann Sándor írta alá. Reich Péter precizitása, aki ez időben alparancsnok volt, ma is közismert, de nemkülönben volt precíz Ullmann Sándor sem (talán ezért is tudtak annyi ideig együtt dolgozni). Előkerült az a tűzoltótestületi pénztárnapló, melyet 1928. augusztus 26-tól egészen 1932. november 7-ig Ullmann Sándor vezetett. Valóban precíz munka. Az is idekívánczik, hogy 1941-ben már van titkárságéd-tisztje is a tűzoltótestületnek: T Bálint József, aki évtizedek óta ma is parancsnok.

1940-ből különösebb eseményt nem ismerünk, viszont a battonyai járási tűzrendészeti felügyelő 1940. évi jelentéséből megtudhatjuk, hogy Kevermesen működik az önkéntes tűzoltótestület, pontosabban 4 tiszttel és 20 tűzoltóval.

Ebben az évben „... Kevermes részére érkezett egy drb. 100 mm-es előfogatos mozdonyfecskendő és egy drb. Mávag—Flórián kismotorfecskendő.”²⁵

1941-ben ismét rendellenesség van a testületben, melynek okát a körülményekben kell keresni: Reich Péter alparancsnok 1941. augusztus 29-én panaszlevelet írt a főszolgabírónak „... a testületben uralkodó tétlenség és fegyelmezetlenség...” miatt, és kihallgatást kért a főszolgabírótól. Panaszja elgondolkodtató, különösen az agilis évek után: „Nem tudom elgondolni mi lappanghat és mi az oka annak, hogy mi nem működünk már több mint egy éve és semmi kilátás arra, hogy a tűzoltótestület olyan jó legyen, mint volt egykor...”

A főszolgabíró kényelmesen jár el: elküldi a panaszlevelet a kevermesi főjegyzőnek, hogy „A kevermesi főjegyző mint az Önkéntes Tűzoltó Testület elnöke tegye meg észrevételeit Reich Péter panaszával kapcsolatban.” Almási István főjegyző 1941. december 20-án jelenti, hogy „... azzal kapcsolatban kihallgattam a tűzoltótestület tagjait, akik egyöntetűen azt vallották, hogy Reich Péter alparancsnok panaszja csupán szemé-

lyeskedés... Megállapításom szerint fegyelmezetlenség nincs a testületben, sajnos igen kevés számú tagból áll a testület, azonban akik benne vannak, valamennyien fegyelmezett magatartást tanúsítanak... Megállapításom szerint a panasz minden alapot nélkülöz és így különösebb intézkedésre szükség sincsen." És ezzel az ügyet hivatalosan elintéztnek tekintették.²⁶

Hogy 1941-ben valóban kevés tagja volt a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testületnek, bizonyítja az 1941. évi jelentés is, melyből megtudjuk,

- hogy a testület változatlanul az 1938. október 26-án jóváhagyott alapszabály szerint működik;
- hogy a testületi állomány 3 tisztt, 3 altisztt, 3 tisztos és 8 tűzoltó;
- hogy az év folyamán 5 ízben volt elméleti és 5 ízben volt gyakorlati oktatás;
- hogy 1941-ben 3 ízben volt tűzeset 1792 pengő kárösszeggel, és kivonult a 3 tűzesethez összesen 6 tiszt és 7 tűzoltó;
- hogy a község költségvetéséből 200 P. anyagi támogatást kaptak;
- hogy 1941-ben Zsótér János pénzjutalomban és dicséretben részesült;
- hogy az évi jelentést Ullmann Sándor parancsnok írta alá.

Az 1942. évi nagy talajvíz (árvíz) következtében a kevermesi tűzoltószertár annyira megrongálódott, hogy helyette újat kellett építeni. Az újjáépítésről hozott képviselőtestületi határozatot (44/1942. kgy. sz.) jóváhagyás céljából 1942. szeptember 10-én megküldték a járási főszolgabírónak, aki szeptember 21-én (8714/1942. sz. alatt) a következő hozzáfűzéssel továbbította az alispánnak: „Kevermes község tűzoltószertára az árvíz következtében annyira megrongálódott, hogy a nagyértékű tűzoltószereit az épületben tovább nem helyezheti el. Ezért elhatározta, hogy a meglévő szertár anyagának felhasználásával a Magyar Országos Tűzoltószövetség által elfogadott tervnek megfelelően újjáépíti szertárát, s ezen célra az 1943. évi költségvetésben 8.800 Pengőt irányzott elő. A képviselőtestület határozatát jóváhagyásra pótlólag tisztelettel beterveztem.”²⁷ És ha nem is zökkenőmentesen, de 1943-ban új tűzoltószertára lett Kevermesnek, és az avatási ünnep alkalmából kapta meg Reich Péter 40 éves szolgálat után a királyi Jubileumi Díszérmet.

Ezt megelőzően 1942-ben 9 kevermesi tűzoltó kapta meg „A magyar tűzoltók szolgálati érme” kitüntetést, mint a kevermesi tűzoltótestület legrégibb tagjai.

Ezek: Ullmann Sándor s. felügyelő, parancsnok
 Reich Péter alparancsnok
 Jancsó János örpk.
 Faludi József örv.
 Koncsek Dezső örv.
 Turák Ferenc örv.
 Zsótér János rajv.
 Baráth Sándor tűzoltó
 Király Lajos tűzoltó.

Ez év novemberében vett részt T Bálint József Makón törvényhatósági tűzoltó és légoltalmi tanfolyamon, ahol mint rangelső végzett.

1943. december 5-én az alispán körlevelet küldött a tűzoltótestületnek, melynek értelmében „A tűzrendészet újabb szabályozása tárgyában kiadott 180.000/1936. BM. sz. rendelet 15. §-ának 3.-ik pontja szerint minden város és község az önkéntes és köteles tűzoltóság tagjait a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Segélyezőpénztáránál baleset ellen biztosítani köteles...”

Nem tudni, hogy a balesetbiztosítási lehetőségnek-e, vagy az új tűzoltószertárnak és otthonnak a vonzása hozta-e magával, de 1943. december 26-án összesen 42 fő tűzoltót jelentettek be Kevermesről, akiknek balesetbiztosítási díját be is fizették. Ebben az időpontban a parancsnok Ullmann Sándor állatorvos, alparancsnok Reich Péter kéményseprő és a titkár T Bálint József községi tisztviselő.²⁸

Érdekes adatokat tudhatunk meg a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület 1943-ig vezetett törzslapjából is. Ennek alapján Kevermesen

1935-ben	3	tüzeset volt	5672	Pengő kárértékkel,	
1936-ban	11	„	2930	„	„
1937-ben	6	„	4632	„	„
1938-ban	8	„	1074	„	„
1939-ben	12	„	3687	„	„
1940-ben	9	„	2642	„	„
1941-ben	3	„	1792	„	„
1942-ben	8	„	12222	„	„ és
1943-ban	4	„	1520	„	„ ²⁸

1943 és 1944 a második világháború súlyos évei. Az ellátás (élelmiszer, ruha, cipő stb.) rossz, a beszerzés nehéz, a fekete-piac él. Lehet, hogy a jobb beszerzési lehetőségek miatt, de 1944. július 20-án a „Tűzoltóságok lábbelivel való ellátása” tárgyában a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek küldött jelentésben és kimutatásban már 60 fő tűzoltót jelentenek Kevermesről. És ebben a névsorban már nem szerepel Ullmann Sándor parancsnok (állatorvos) neve, mert előzőleg deportálták, és többé sohasem jött haza. Gyermeke nem volt. Felesége is odamaradt. Mindkettőjük auswitzi halálesetét bíróságilag állapították meg, amit 1948-ban Kevermesen anyakönyveztek is. A kimutatást már Reich Péter írta alá.

Említést érdemlő esemény még 1944-ben, hogy február 11-én „... figyelembe véve azt, hogy Reich Péter, a kevermesi önkéntes tűzoltóság alparancsnoka a tűzoltás és mentés terén 25 éven át buzgó s hasznos tevékenységet fejtett ki, és hogy a legfelsőbb elismerés látható jelvényére méltó, ezért részére

Az 1943-ban épült új tűzoltószertár

az alapszabályok 6. §-ában foglalt jogomnál fogva a fentebb megjelölt DÍSZÉRMET adományoztam.” A kitüntetés, melyre Reich Péter jogos volt, egy kissé elkésett még 1927-től számítva is. És az, hogy az előző évben megkapta a 40 éves Jubileumi Díszérmet, furcsa sorrend.

Már volt szó arról, hogy a múlt században, de még a század elején is Kevermesen zsúp és szalma fedte az épületek zömét, melyekben a tűzveszélyt még csak növelték a szabálytalanul megépített deszkekémények. Így érthető a viszonylag gyakori tüzeset. Volt rá példa (idősek mesélték), hogy a tűzoltóknak egy időben két helyre is ki kellett vonulniuk.

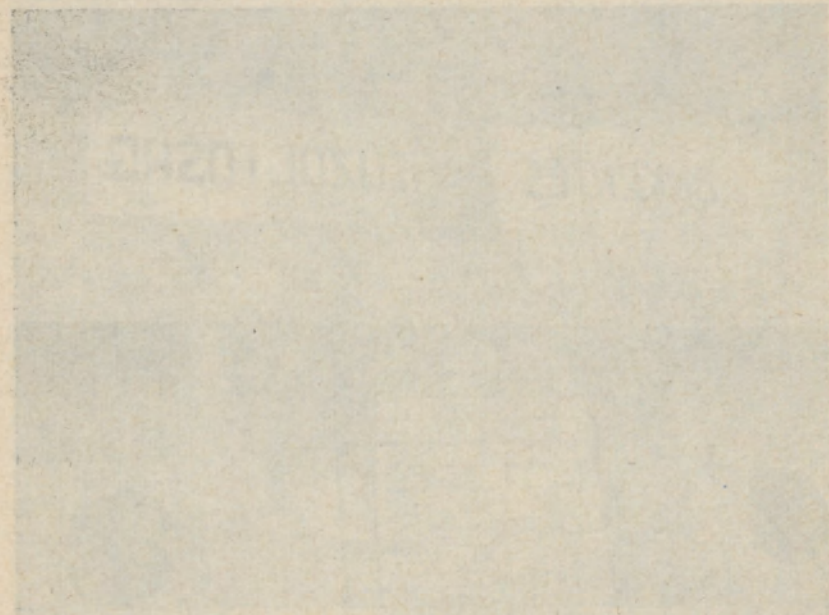
Századunk első évtizedeiben, mely a következő évtizedekben tovább folytatódott, a tehetősebbek házaikat cseréppel fedték be, és a kéményeket is deszka helyett téglából vagy vályogból építették. Így évről évre lényegesen csökkent a tűzveszély, viszont egészen az 1940-es évekig még mindig gyakran okozott tüzet a szabadban való nyári tüzelés és a szabadban való téli sertéssperzselés, nemkülönben a gyermekek gyufával való játé-

Az új tűzoltószertár homlokzata

ka. De ettől függetlenül az eltelt 75 év második felében a tűzesetek száma fokozatosan csökkent, a legutóbbi két évtizedben pedig gyakori volt az olyan év, hogy nem volt Kevermesen tűzeset. Ebben nem kis szerepet játszott az elmúlt 50 év alatt fokozatosan kialakult megelőző tűzrendészet.

Különben az első világháború alatt és után a zsúp- és szalmatetős házak leégése egy kis emelkedést mutatott, ami nem egészen ok nélküli volt. A háború, a Horthy-rendszer gazdaságpolitikája a volt zsellérekből lett szegényparasztokat még szegényebbé tette, s így még csak nem is gondolhattak arra, hogy a szűkös napszámbérből cseréppel is befedhetik házaikat. Örültek, hogy élhettek. Mivel a nyomor, ha a szükség úgy kívánja, az embert lopásra is kényszerítheti, leleményeségre még inkább. Nos, Kevermesen néhányan úgy oldották meg a cserepeztetési problémát, hogy a már előzőleg bebiztosított ház teteje „valahogy” kigyulladt, és leégett az egész tetőzet. Ha a csendőrség és a biztosító társaság a tulajdonosra nem tudta rábizonyítani a szándékosságot, a kártérítésből meglett a cseréptető. Magam is emlékszem ilyen tűzesetre az 1930-as évekből.

V.

A felszabadulás után

A frontátvonulás idején nemcsak Kevermesen, hanem az egész országban, de különösen a községekben lényegében megszűnt az önkéntes tűzoltótestületek megfelelő működése. Az új élet beindulása a politikai és gazdasági életben meglévő nehézségek miatt nehezen ment. Ez — természetesen — az tűzoltóéletre is vonatkozik.

A szegedi V. kerületi tűzrendészeti felügyelő 1945-ben nyugdíjba vonult, és búcsú-körleveléből az általános helyzetre vonatkozóan sok mindenre következtethetünk: „Januári körlevelemre érkezett jelentések és tudósítások szomorú képet mutatnak a tűzoltóságunkról. De azt is írják, hogy a megpróbáltatás napjaiban a tűzoltói, mentői és kárelbíráló szolgálat egy pillanatra sem szünetelt, hogy mindenkor helytálltak. Azt is írják, hogy már megindult az őrszobák, laktanyák, szertárak helyreállítása, a felszerelések összegyűjtése, a fecskendők, a gépek, a megrongált tűzoltói felszerelések javítása, öntevékenyen folyik már a munka, folyik az építés.” Tehát az élet, az új élet beindult.

1945—1947-ben Reich Péter és T. Bálint József vezetésével, s a „veterán” tűzoltók közreműködésével egyre inkább beindult, lényegében visszazökkent a régi kerékvágásba a tűzoltóélet Kevermesen. A felszerelés a háború alatt, és a frontátvonulás idején nem veszett el, az akkor megfelelőnek mondható tűzoltószertárban lényegében minden megmaradt. Bizonyítja ezt az 1946. június 3-án felvett leltár is, melyben a felszerelés a 400 l/perc Flórián II. kismotorfecskendőtől a falilámpáig 40 tételben van felsorolva.

Hogy 1947-ben a kevermesi tűzoltóság már ismét eredményesen dolgozik, bizonyítja az évi jelentés, melynek értelmében 1947-ben 15 esetben volt elméleti és 48 esetben volt gyakorlati oktatás ... viszont tüzeset Kevermesen 1947-ben nem volt.

1948-ban már régen túl vagyunk a háborún, túl vagyunk az első évek nehézségein. Az élet, a békés építőmunka egyre inkább kiegyensúlyozottabb lett. A tűzrendészetben is egyre inkább határozottabb lett a központi vezetés, irányítás, új elgondolások születtek. 1948-ban Kevermesen is meg kellett ala-

kítani a Tűzrendészeti Szaktanácsot (a makói állami tűzoltó-osztályparancsnok 2. sz. körlevele 3. pontja alapján), mely 1948. június 23-án tartotta alakuló ülését. Az ülésen jelen volt: Bakos József községi bíró, Horváth Lajos vezetőjegyző, T. Bálint József tűzoltóparancsnok, valamint a Nemzeti Bizottság, a Magyar Dolgozók Pártja, a Nemzeti Parasztpárt, a Független Kisgazdapárt, a Termelési Bizottság, a FÉKOSZ, az UFOSZ, a Parasztszövetség és a Szakmaközi Bizottság megbízottai. A megalakulás kimondása után a Tűzrendészeti Szaktanács azonnal megállapította, hogy „... a község újtelepi részében a kárhelyek olyan kisterületűek, hogy arra a behordási és cséplési engedélyek a vonatkozó kormányrendelet szerint nem adhatók ki. Ez az állapot a földreform végrehajtása előtt akadályt nem jelentett, a földreform után azonban az itteni behordási engedélyek megadásának jelentősége is megnőtt.” Nos, a kevermesi földhözjutottak — úgy látszik — megkapták az első pontot. Azonban mégsem. Idézem a folytatást: „Az újtelepi rész megfelelően fásított. A telkeken megfelelő ásott kutak vannak, a község tűzoltószerei épségben, használható állapotban állandóan készenlétben vannak, 2 főből álló állandó ügyeleti szolgálat tartatik és ezért a Tűzrendészeti Szaktanács kéri a vármegye Alispánját, hogy a 180.000/1936. B. M. sz. rendelet 126. §-ban előírt tűztávolságot a község ... utcákat magában foglaló községrészre nézve felére leszállítani szíveskedjék.”

A Tűzrendészeti Szaktanács a kérést politikai—gazdasági szempontból is kellően megindokolta. A választ nem tudom, arra viszont emlékszem, hogy az úgagdák hosszú éveken keresztül otthon csépeltek.

A Csanád vármegyei tűzoltó osztályparancsnok 1948. augusztusában kiadta a 3. sz. parancsát, mely szerint „Ellenőrzéseim során megállapítottam, hogy a községi tűzoltóságok nem mindenütt szereztek tudomást arról, hogy az ideiglenes nemzeti kormány 10280/1945. M.E. sz. rendeletével a tűzoltóságot és tűzrendészetet újjászervezte... Az 5.090/1948. Korm. sz. rendelet államosította a városok tűzoltóságait és azon községek tűzoltóságait is, ahol a lélekszám a 15 000 főt meghaladja. Abban a községben, ahol a lakosság lélekszáma nem éri el a 15 000 főt, a községi képviselőtestület kérelmére a Belügyminiszter úr az állami tűzoltóság szervezését rendelheti el.” Végül közli, hogy a vármegye területén a tűzrendészeti felügyeletet a tűzoltó osztályparancsnokok látják el.

A határozott hangú parancs hatott a kevermesi képviselőtestületre is, mert az 1948. november 19-i rendkívüli közgyűlésen csak tűzoltó-ügy volt a napirendi pont (121. kgy. 3983. ikt.).

Idézek a jegyzőkönyvből: „Horváth Lajos h. vezetőjegyző jelenti, hogy a tűzoltóság és a tűzrendészet újjászervezéséről szóló 10.280/1945. M. E. sz. rendelet 17. §. (3) és (4) bekezdése szabályszerűen nem hajtatott végre, mert a községi tűzoltóparancsnok és a szertárosok szabályszerűen kinevezve nincsenek. Kéri ezen hiányosságok pótlása érdekében a javaslat megtételét.

Határozat: Kevermes község képviselőtestülete egyhangúlag hozott határozatával a hivatkozott rendelet (5) bekezdése alapján a községi tűzoltóparancsnoki tisztségre T. Bálint József községi irodatisztet. A szertárosi állásra Zsótér János és Szentesi János tűzoltókat javasolja kinevezni.” A határozattal egy időben az illetékeseknek megküldték

1. T. Bálint József	parancsnok,
2. Varga László	titkár,
3. Kovács Mihály	hivatásos tűzoltó,
4. Imri Mihály	beosztott,
5. Barna Géza	beosztott,
6. Szentesi János	községi tűzoltó,
7. Zsótér János	szertáros,
8. Rácz Jenő	szerelő,
9. Öze Antal	szerelő, és
10. Ig. Kotroczó András	csővezető személyi lapjait is.

1948. őszétől a makói állami tűzoltóparancsnoknak éveken keresztül havonta kellett jelenteni a községi gabonaraktárak tűzrendészeti helyzetét és kilogramm pontossággal a gabonakészletet is (búza, árpa, zab, rozs, tengeri, napraforgó, tökmag, köles, bab stb.). Ez már a túlzott óvatosság kezdete, hasonlóan a Tűzrendészeti Szaktanács első intézkedéséhez.

Különben 1948. február 5-én Kevermesen 31 tűzoltó volt,³⁰ és tüzeset ebben az évben sem volt.

1949-ben csak 22 tűzoltót tartanak nyilván Kevermesen, de annál nagyobb dicsőséggel, mert a szeptember 11-én tartott battonyai járási tűzoltóversenyen a versenyen résztvevő csapat (T. Bálint József, Zsótér János, Tarr József, Kovács Mihály, Gál József, Magyar László és B. Tóth István) a külön-

böző számokban 5 első díjat, emellett 2. és 3. díjat is nyert. Ez az 1934. évben Makón megrendezett megyei verseny dicsőségeit idézte fel.

1950-ben ismét kinevezik tűzoltóparancsnoknak T. Bálint Józsefet, és a megyei osztályparancsnoknál eskü letétele végett meg kellett jelennie, de már nem Makón, illetve Hódmezővásárhelyen, hanem Békéscsabán. Ehhez tudunk kell, hogy 1950-ben, az ország közigazgatási átrendezése után, Csanád vármegye egy része — s így Kevermes is — Békés megyéhez került át. Ezzel foglalkozik az 1950. évi 1. sz. osztályparancsnoksági parancs is (Makó, 1950. február 22.).³¹

1950-ben országosan is kimutatásba veszik a nem állami tűzoltókat, s mint ilyen, 10 főt jelentenek Kevermesről: T. Bálint József parancsnok, Zsótér János szertáros, Kovács Mihály szertáros, Tarr József, Gál József, B. Tóth István, ifj. Kovács József, Vári Ferenc, K. Fodor Aladár és Zámbo István tűzoltók. De ezt tükrözi az év végi statisztika is, melyből azt is megtudjuk, hogy van a kevermesieknek 1 db 400 l/perces kismotorfecskendőjük, 1 db mozdony-, 1 db kocs-, 3 db csulifecskendőjük és 1 db 500 l-es fogatolt lajtjuk.

1951 ismét a szervezések éve. A mezőhegyesi (cukorgyári) tűzoltóparancsnokságtól a kevermesiek 1951. május 15-i keltezéssel ilyen vonatkozású úgyiratot kaptak. Néhány részlet ebből:

„A fokozódó tűzveszélyességi időszak, valamint a községi és üzemi, valamint az állami gazdaságok önkéntes tűzoltóságainak elmaradottsága égetően sürget arra, hogy a fentálló rendelkezéseknek megfelelően a tűzoltóság átszervezését haladéktalanul megkezdjük. Ennek érdekében az alábbiakat rendelem el:

1. Indítson parancsnok bajtárs azonnal (a párttitkár, tömegszervezet stb. bevonásával) tűzoltószervezési kampányt . . .
2. Ugyancsak hirdesse az állami tűzoltósághoz való felvételt is . . .
3. A jelentkezőkről és a meglévőkről készítsen kimutatást parancsnok bajtárs a következőkre felelve . . .”

A 4., 5. és 6. pontok a felszerelésekkel kapcsolatosak (karbantartás, leltár készítése stb.). A leltár el is készült, a felszerelés 58 tételben lett felsorolva, s egy példány — természetesen — a mezőhegyesi áll. tűzoltóőrsre elküldve. Ebben az évben a nyári tűzöri szolgálatot már írás szerint is igen ala-

posan meg kellett szervezni . . . szinte forgatókönyvszerűen. Különben május 24-én 13 tűzoltója van Kevermesnek.

Ez év nyarán a vezetésben is változás következett be: T. Bálint József lemondott és helyette Tarr József lett a parancsnok. Az átadó—átvevő leltár 1951. július 21-én volt.

1952 hasonló év volt 1951-hez: mindenre kiterjedő nyári tűz-őri szolgálat szervezése, a gabonaraktárak rendszeres ellenőrzése és a tapasztalatok jelentése a tárolt gabonamennyiséggel együtt stb.

1953-ban nem Tűzrendészeti Szaktanácsot, hanem Tűzvédelmi Bizottságot kellett alakítani Kevermesen, de gondolom, hogy más községekben is. Az alakuló összejövetel 1953. április 14-én volt. E bizottság igen szűkkörű volt, mert csak 4 tagból állt: Kovács János vb. elnökhelyettes, Tarr József tűzoltóparancsnok, Sándor János rendőr-őrsparancsnok, Nagy István párttitkár, és jelen volt T. Bálint József is, mint jegyzőkönyvvezető. A megalakulás kimondása utáni egyedüli napirend a község megelőző tűzrendészete, részletesen megtárgyalva és írásban rögzítve szinte minden aprósága. Ebből a jegyzőkönyvből tudjuk, hogy az önkéntes tűzoltók száma ebben az időben már 34 fő, ebben a hónapban a tűzoltóparancsnok még Tarr József, de májusban már Turák Béla, viszont a következő évben ismét T. Bálint József.

1953. május 31-e nevezetes nap a kevermesi tűzoltóság életében, mert ezen a napon volt Kevermesen a járási tűzoltóverseny.

A műsor gazdag: fél 9 órakor szakmai értekezéslet,

fél 10 órakor verseny (különböző szerelések, lovasbemutató, az állami tűzoltóság bemutatója, díjkiosztás, ünnepi beszéd stb.),

14 órakor díszebéd,

17 órakor labdarúgómérkőzés,

19 órakor szabadtéri bál kezdődött.

A versenyen a kevermesiek nem szégyenkezhetek, mert három 1. helyezést (kismotorfecskendő-szerelésben a Terményforgalmi Vállalat raja, kocsifecskendő-szerelésben pedig a DISZ leány-raja és női raja) és két 2. helyezést (kismotor-fecskendő-szerelésben a KTSZ raja, kocsifecskendő-szerelésben pedig az ált. iskola úttörő fiú-raja) értek el.

A testület felszabadulás utáni bélyegzőjének lenyomata

Az 1949. szeptember 25-i megyei tűzoltóverseny első díja

VI.

Az 50 éves jubileum

1954 különös jelentőségű a kevermesi tűzoltóság történetében: 50 éves a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület. A kevermesiek nagyon komolyan készültek a méltó megünneplésre, melyet 1954. október 10-re terveztek. Az ünnepélyre versenyt is hirdettek, melyre meghívták a szomszédos községek tűzoltótestületeit, összesen hatot.

Erre az alkalomra tervezték az ekkor már 71 éves Reich Péter volt alparancsnok kitüntetését is, aki már 50 éves tűzoltó múltra tekinthetett vissza, aki ebben az időben egyedüli élő tagja az 1903-ban, illetve 1904-ben megalakult Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testületnek (a kitüntetést — természetesen — meg is kapta!).

A jubileumi ünnepség a tervnek megfelelően 1954. október 10-én volt igen gazdag műsorral. Íme a műsor:

- „1. Délelőtt 11 órakor a budapesti állami tűzoltózenekar ténzenét ad.
2. Délután 2 órakor ünnepi közgyűlés a kultúrházban, beszámoló, kitüntetések és jutalmak átadása.
3. 2 óra 45 perckor zenés kivonulás a versenypályára.
4. Tűzoltócsapatok felvonulása, megnyitó ünnepi beszéd.
5. Jubileumi versenyszámok 6 község tűzoltóságának bevonásával és utána bemutató gyakorlatok.
6. A verseny csapatok részére a jubileumi emlékdíjak kiosztása.
7. A kevermesi és békéscsabai női tűzoltók közötti röplabdamezőmérkőzés.
8. Kevermes és Békéscsaba tűzoltói közötti labdarúgó-mérkőzés.
9. Este 18 órakor ünnepi vacsora a szöv. vendéglő helyiségeiben.
10. Vacsora után este 19 óra 30 perckor műsoros előadás a kultúrházban, melyen az állami tűzoltóság központi zenekara és a békéscsabai állami tűzoltóság kultúr csoportja működik közre, melyet kibővíti a békéscsabai ruhayár női tűzoltóinak tánc csoportja.
11. Előadás után reggeli táncmulatság a kultúrházban.”

Hogy hogyan sikerült ez az ünnepély? Nem kell magyarázkodni semmit sem, elegendő, ha elolvassuk a Magyar Tűzoltó 1954. évi 11. számának 15. oldalán levő A kevermesi tűzoltóság 50 éve c. cikket.

Kommentár nélkül néhány idézet: „1954. október 10-e nevezetes nap, kétszeres ünnep volt Kevermesen. A község dolgozói felszabadulásuk 10. évfordulóját, a tűzoltó elvtársak pedig egyúttal a községi tűzoltóság fennállásának 50. évfordulóját is ünnepelték. Kevés helyen fordul elő, hogy ilyen nevezetes napra essen a sok évtizedes tűzoltói munka ünnepe. A kevermesiek tisztában voltak ezzel, és így is készültek erre a napra . . .

A jubileumi ünnepség délután 2 órakor kezdődött . . . A Himnusz után úttörő lányok virágcsokorral köszöntötték a testület legidősebb tagját, Reich Pétert, aki egyetlen élő képviselője azoknak, akik 50 évvel ezelőtt alakították a testületet Kevermes községben. Ugyancsak virágcsokorral köszöntötték T. Bálint József elvtársat is, aki a felszabadulás óta becsülettel helytáll a parancsnoki teendők ellátásában . . .

A községi tanács VB-elnökének megnyitó szavai után T. Bálint József parancsnok elvtárs mondott beszédet. Megemlékezett az elmúlt 50 esztendő küzdelmes munkásságáról és arról a megváltozott helyzetről, amelyet a 10 év előtti felszabadulás az ő életükben, a községi tűzoltóság fejlődése terén is jelentett.”

Ezután a Tűzrendészeti Parancsnokság részéről Somogyi Ferenc tű. hdgy. elvtárs, majd a megyei tanács igazgatási osztályának kiküldötte, majd a BM Békés megyei Főosztályának tűzrendészeti osztálya nevében Jenei Imre tű. fhdgy. elvtárs mondott beszédet. Ezután átadták a kitüntetések, díjakat, okleveleket, ajándékokat . . .”

„Az átnyújtott ajándékok eredményes munkáról és a munka, az eredmények megbecsüléséről beszéltek.” Méltán jelentette be ünnepi beszédében T. Bálint József parancsnok, hogy Kevermesen ebben az évben sem volt tüzeset.

VII.

A hatodik évtized

1955-ben különösebb nem történt, a hétköznapiak hasonlóak voltak az előző évekhez. A nyári tűzóri szolgálatot ez évben is igen alaposan megszervezték, a feladatoknak mindenki igyekezett eleget tenni. Azok számára, akiknek portájukon a gabona-behordást nem engedélyezték, a községi közlegelőn kialakított közös szűrőre kellett behordani és csépelni. Ez is megegyezett az előző évek gyakorlatával.

1956 már hozott egy kis változást: „... a volt kevermesi Falusi Sportkör átalakult, illetve beolvadt a kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testületbe, és annak mint sportszakosztályai működnek tovább...” írta a most már közös vezetőség 1956. március hó 6-án a Kereskedelmi és Pénzügyi Dolgozók Területi Elnökségének (Békéscsabára), kérve, hogy „... szíveskedjék az illetékes sportalapot pénztárukba mielőbb átutalni, mert arra az indulásnál igen nagy szükség van.” De ez a „házasság” nem volt életképes.

Különben 1956 augusztusában községi hivatásos tűzoltóság alakult Kevermesen 3 fővel. Ugyanekkor kapott a testület egy tartályos gépjárműfecskendőt, amit elhasználódottsága miatt 1958-ban le kellett adni, és érdekességként: 1958-ban megszűnt a hivatásos községi tűzoltóság is.

1956-ban a keceli országrészi versenyen a kevermesiek egy férfi raja mozdonyfecskendő-szerelésben 3. helyezést, egy úttörő fiú raja pedig kocsifecskendő-szerelésben 2. helyezést ért el.

1958-ban volt az első eset, hogy éves (és jelen esetben 1958-ra) tűzrendészeti munkatervet készítettek. E munkaterv részletesen foglalkozik a megvalósítandó ellenőrzésekkel (különös tekintettel a megelőző tűzrendészetre), a szakmai továbbképzéssel, a szervezési feladatokkal, kapcsolatok tartásával, a tűzoltóversenyekre való felkészüléssel (10 számban készültek versenyezni), a beruházások felhasználásával, kultúr-csoport szervezésével és a fűvőszenekear megszervezésével.

A megvalósulásról vallanak az októberi vezetőségi ülés és az évi záró közgyűlés beszámolóí. Ezek szerint:

- 6 ütőképes rajjal vettek részt a járási versenyen, melyről 3 raj bejutott a megyei versenyre, ebből 2 raj az országrészi versenyre, ahol (az ifjúsági leányraj) 400 l/perces kis-

motorfecs kendő-szerelésben II. helyezést ért el (e leányraj tagjai: Berta Klára, Pócsik Sarolta, Petró Erzsébet, Dalacsi Maria, Bán Julianna, Varga Ilona, Varga Éva és Lakatos Ildikó);

- a kevermesi tűzoltók az év folyamán 3 esetben adtak segítséget a környező községeknek;
- jól sikerült az 1957—58-as szakmai továbbképzés, melynek eredményeként 40 fő kapott előléptetést;
- Kevermest ez évben is lényegében elkerülte a „vörös kakas”, mert egy gyermekjátékból eredő 300 Ft kárértékű tűzeseten kívül más tűzeset nem volt a községben;
- és a határozati javaslatok között szerepel egy olyan, mely szerint „vizsgáljuk felül a vezetőség eddigi munkáját, fedjük fel a hiányosságokat és azok kiküszöbölésével teremtsünk meg egy olyan ütöképes vezetőséget, melyre bátran támaszkodhat önkéntes tűzoltóságunk.”

Miért nem jó a vezetőség, hiszen a jelenlegi vezetőséget 1958. április 3-án választották? A jegyzőkönyvből megtudjuk, hogy erre a vezetőségválasztó közgyűlésre azért volt szükség (jelen volt a vezetőségen kívül 72 tag), mert a sportegyesülettel való fúzionálás csődöt mondott, s a közös vezetőség helyett új tűzoltóvezetőség volt szükséges. Az 1958. április 3-án választott vezetőség:

Dr. Barthos György	díszelnök (orvos)
Reich Péter	díszelnök (ny. kéményseprő)
Szelezsán György	elnök (vb-elnök)
Zsótér János	h. elnök (kőműves)
Dukay Barnabás	titkár (iskolaigazgató)
Hammer János	pénztárnok (pü. csop. vez.)
Visy László	sport- és kultúrfelelős (ált isk. tanár)

stb. és végül
Festő András

önk. tűz. parancsnok
(községi gazdálkodási előadó).

Tehát ez a vezetőség rosszul dolgozott? Egyes területeken fordultak elő hiányosságok, bár ez egy nagy testület életében inkább előfordul, mint kisebbben. Viszont Kevermesen már ilyen esetben is volt probléma (lásd 1941-ben). Különben a vezetőség felújítása egyelőre elmaradt.

A testület az 1959-es évet 116 fős létszámmal, és — természetesen — munkatervvel kezdte. A 116 főből 93 férfi és 23 nő. Az ifjúsági létszám 31, ebből 17 fiú és 14 leány. A

testület erre az évre célul tűzte ki a taglétszám emelését, melynek eredményeként a tagság 22 fővel emelkedett. A község tűzvédelmi szempontból már évek óta körzetekre volt beosztva, a körzetek (területek) élén beosztott területfelelősök álltak. A területfelelősök száma 1959-ben (szolgálat is működik): 29 fő.

Ebben az évben a parancsnok a községi MSZMP V. B. és a tanácsi vb előtt is beszámolt a testület munkájáról. Az üléseken kiemelten foglalkoztak területfelelősi munkával, a megelőző tűzvédelemmel, a vezetőség felújításával stb.

Az augusztus 19-i tanácsi vb-ülésig már megvoltak a járási versenyek, melyen a kevermesiek 6 rajjal vettek részt, és mind a 6 raj továbbjutott a megyei versenyre.

Az 1959. évi évrő, egyben vezetőségválasztó közgyűlését 1960. március 10-én tartotta a testület. A közgyűlésen élénk vitát váltott ki az, hogy a tanács a tűzoltó őrszobát ideiglenes használatra a Kossuth Tsz-nek adta, és ennek a tűzoltóság hátrányát érezte.

Szóbakerült a versenyekre való felkészülés is, és az is, hogy egy ilyen községnek, mint Kevermes, szüksége volna egy tartályos gépjárműfecskendőre.

Ezen a közgyűlésen lemondott a vezetőség, és helyette újat választottak. Az új vezetőség:

elnök: Szelecsán György tanácselnök,
díszelnök, korelnök: Reich Péter ny. kéményseprő

elnökh.: T. Bálint József

titkár: Mányai Sándor

titkárh.: Lakatos Ildikó

pénztáros: Hammer János

ellenőrök: Szabó Balázs, Bozó Béla és Zsámbok Antal

fegyelmi bizottság elnöke: Tóth József

tagjai: Tomonicska Zoltán

Tóth András

Kiss István

tűzoltóparancsnok: Reich Zoltán hdgy.

1960 és 1961 is hasonló év volt az előzőkhöz: az éveket munkatervvel kezdték, a nyári gabonabetakarítás megkezdése előtt a tanácsi vb foglalkozott a testület munkájával és a megelőző tűzrendészettel, készülődés a versenyekre, ahol a kevermesiek sorozatosan megállták a helyüket stb.

Az 1961. május 25-i végrehajtó bizottsági ülésen ismét hangsúlyt kapott az új vezetőség jobb munkája, egy tartályos

gépjárműfecskendő beszerzése, de az aktív tűzoltók egyenruha-problémája is... melyek megvalósítása nem olyan egyszerű.

1961 második felében a járási Tűzrendészeti Alosztályparancsnokság ellenőrzést tartott Kevermesen, majd a hiányosságokat kijavítás céljából feltárta. Ekkor derült ki, hogy sem parancsnokhelyettes, sem szertáros nincs kinevezve. A tűzoltóparancsnok (ekkor már ismét T. Bálint József), valamint a párt és a tanács javaslatára parancsnokhelyettes Reich János alhadnagy, szertáros pedig Király Lajos alhadnagy lett.

1962 januárjában a Mezőkovácsházi Járási Tűzrendészeti Alosztály tételes ellenőrzést tartott a Kevermesi Önkéntes Tűzoltótestületnél. A tapasztalt jókat és hiányosságokat 18 tételben sorolták fel, megadva a szükséges feladatokat is. Ez az ellenőrzés serkentőleg hatott a további munkára.

Az egy pillanatig sem lehet vitás, hogy nem ez az ellenőrzés, hanem a több évtizedes, minden nehézség ellenére kitartó szorgalmas munka, a minden évben megvalósított rendszeres képzés, s így az állandó képzettség hozta meg a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testületnek 1962-ben azt a győzelmi sorozatot, melyben része volt. A kevermesiek 3 rajjal neveztek be a járási tűzoltóversenyre, és a 3 raj közül 2 első lett (férfi mozdonyfecskendő-szerelés és női kocsifecskendő-szerelés). A megyei verseny 1962. június 24-én Gyulán volt, ahol mindkét raj ismét 1. helyezést ért el. A lányok győzelmét a Békés megyei Népújság június 30-i száma így kommentálja: „A kevermesi lányok most is elsők lettek.”

Az országrészi verseny Mezőkeresztesen volt 1962. július 15-én... és mindkét raj ismét 1. lett. Ezután már az országos verseny következett, melyre — most már becsületből is — igen komolyan kellett készülni, amiben nem is volt hiány.

Az országos verseny 1962. augusztus 4—5-én volt Budapesten. És az eredmény? Mozdonyfecskendő-szerelésben a férfiak országos elsők, kocsifecskendő-szerelésben a nők országos másodikok lettek.

A férfi raj: pk.: T. Bálint József

szerelők: B. Tóth Géza

Lusztig Márton

Borsos Lajos

G. Kotroczó Pál

Kotroczó Menyhért

Gyura Zoltán
Fehér Lajos

A női raj: pk.: Berta Klára
szerelők: Hupuczi Rozália
Dévényi Julianna
Petró Erzsébet
Pócsik Sára
Csík Mária
Varga Éva
K. Mag Matild.

A Magyar Tűzoltó 1962. évi 8. száma értékelve az országos tűzoltóversenyt, a kevermesiekről így ír: „De az ugyancsak kevésbé ismert Békés megyei kevermesiekre is fel kell figyel-nünk. Női csapatuk 1960-ban a 3. helyen végzett, idén viszont mindössze egyetlen másodperccel szorult a második helyre. A község férfiraja pedig meggyőző elsőséget szerzett a moz-donyfecskendő-szerelésben.”

Ezután már a Békés megyei Népújság sem volt „szükszavú”, mert az 1962. augusztus 15-i számában Kasnyik Judit igen el- ismerően ír a kevermesiek budapesti szerepléséről, a kever- mesi tűzoltókról.

1963. augusztus 29-én a községi tanács végrehajtó bizottsága a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület munkáját tárgyalta. Ezen az ülésen is megerősítették, hogy a község dolgozói évről évre kevesebb munkát adnak a tűzoltóknak, mert a megelőző tűzrendészeti előírásokat mind jobban betartják. Ebben az idő- ben, ha van probléma Kevermesen, akkor az a termelőszövet- kezetek szérűskertjeiben és telephelyein van, bár a termelő- szövetkezetekben a megelőző tűzrendészeti oktatást minden évben megtartották, s azokon igen nagy számban jelentek meg a dolgozók.

Ezen az ülésen került szóba az is, hogy 1964-ben ünnepli a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület 60 éves fennállását, melynek megünneplésére bizottságot kell alakítani, és a jubi- láló testület részére vásároljon a tanács egy csapatzászlót, valamint egy raj részére egyenruhákat.

1963. november 19-én ismét tételes ellenőrzést tart Kever- mesen a Mezőkovácsházi Járási Tűzrendészeti Alosztálypa- rancsnokság. Örvendetes, hogy különösebb hiányosságot nem találtak, de sok területen jó, vagy legalább megfelelő munkát annál inkább. Ebből a jegyzőkönyvből tudjuk, hogy bár a tag-

létszám 80 fő, de az aktív tag csak 46 fő,³² és hogy a vezetőség tagjai:

Berta András hdgy., elnök
G. Kotroczó Pál ftórm., titkár
Hammer János törm., pénztárnok
Zámbó István törm., ellenőr
T. Bálint József fhdgy., parancsnok.

Ide kívánczik megjegyzésként, hogy a felszabadulás óta akárki is volt a parancsnok, a parancsnoki feladatokat (ügyiratkezelés, kiképzés stb.) mindenkor T. Bálint József látta el.

A hatodik évtized befejező éve 1964, a Kevermesesi Önkéntes Tűzoltó Testület megalakulásának 60. évfordulója. 1964 lényegében ennek a jegyében zajlott le.

Az év azzal kezdődött, hogy a testület vezetősége 1964. január 18-án vezetőségi ülést tartott, melynek témái: az új vezetőség megválasztása, a 60 éves jubileumi ünnepség megszervezése, az 1963-as év eredményeinek értékelése (ismét tűzmentes év) stb. volt. Megegyeztek abban is, hogy a vezetőségválasztó közgyűlést 1964. január 25-én tartják. A vezetőségválasztó közgyűlést ezen a napon valóban meg is tartották, és egyhangúlag megválasztották:

Dr. Mánya Tibor községi állatorvost elnöknek,
Bagi Lajos diákokotthoni igazgatót titkárnak,
Hammer János volt pénztárost ismét pénztárosnak,
Reich Zoltánt és Zámbó Istvánt pedig pénztárelenőrnek.

Mivel a testület parancsnoka hivatalból tagja a vezetőségnek, így azt megválasztani nem kellett.

A közgyűlés ez alkalommal elfogadta a 60 éves évforduló ünnepségeinek megrendezésére javasolt bizottságot is, mely megkezdhette munkáját. A bizottságban minden társadalmi szervezet, gazdaság és egyéb intézmény képviselve volt.

Az új vezetőség 1964. március 15-én engedélyt kért a Békés megyei Tűzrendészeti Osztályparancsnokságtól a 60 éves évforduló megrendezésére, melyhez egyben segítséget is kért. A kevermesiek az engedélyt — természetesen — megkapták, sőt ez alkalommal Kevermesen rendezték meg az 1964. évi megyei tűzoltóversenyt is. Ezek után nagy volt a készülődés. A programhoz és ezen belül a megyei verseny megrendezéséhez a megyei parancsnokság részletes forgatókönyvet adott.

A megyei verseny és a jubileumi ünnepség napja 1964. június 21. volt.

Közben ez év tavaszán a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület megkapta a régen óhajtott gépjárműfecskendőt.

A megyei tűzoltóverseny és a jubileumi ünnepség programja:

1. 6 órakor az orosházi tűzoltózenekar zenés ébresztőt tart.
2. 7 órától az érkező csapatok fogadása.
3. 8 órakor gyülekező a sportpályán.
4. 8 óra 30 perckor a községi tanács által adományozott csapatzászlót Szelezsán György tanácselnök átadja dr. Mánya Tibornak, a testület elnökének.
5. Az adományozott csapatzászló alatt a verseny-zászlóalj kivonul a verseny színhelyére, a Nagyrétre.
6. 9 órakor a verseny megnyitása, majd a Himnusz elhangzása után elvonulás, előkészület a versenyhez.
7. 9 óra 25 perckor az állami tűzoltóság sportgyakorlata.
8. 9 óra 40 perckor versenyszerelések.
9. 11 óra 30 perckor az állami tűzoltóság mentési gyakorlata.
10. 11 óra 45 perckor az állami tűzoltóság tűzoltási bemutatója.
11. 12 óra 5 perckor gépjárműfecskendőkől színes vízzel (a tribúnákkal szemben) ótágú vörös csillag képzése.
12. 12 óra 10 perckor a verseny értékelése, díjkiosztás, majd a délelőtti program befejezése.
13. 16 órakor került sor a kultúrház nagytermében a 60 éves jubileumi díszközgyűlés megtartására, miközben a még jelen levő 81 éves Reich Péternek átadták a „Tűzrendészeti Érem” arany fokozatát, T. Bálint Józsefnek szintén a „Tűzrendészeti Érem” arany fokozatát, Reich Zoltánnak a „Tűzrendészeti Érem” ezüst fokozatát, majd a testület több tagja kapott „Szolgálati érmet”, előléptetést, dicséző oklevelet stb. Ezután került sor az új csapatzászló felszalagozására, majd a zászlószögek beverésére.
14. A jubileumi díszközgyűlés után díszvacsora, majd reggelig tartó táncmulatság a sportpályán.

A Kevermesen megrendezett megyei tűzoltóversenyen a kevermesieknek egy férfiraja gépjárműfecskendő-szereléssel vett részt, és fölényes elsőséget szerzett. E raj tagjai ugyanazok voltak, akik az 1962. évi országos versenyen mozdonyfecskendő-szerelésben országos elsők lettek. Nos, ez a raj július 19-én Szolnokon az országos selejtezőn is első lett, és augusztus 8—9-én az országos versenyen 2. helyezést ért el.

A Békés megyei Népújság 1964. június 27-i száma „Hatvan éves a kevermesi önkéntes tűzoltótestület” címmel részletesen és elismerően foglalkozik a kevermesi eseményekkel. És hogy a jubileum teljes legyen, éppen ebben az időben bontották le Kevermesen az utolsó tűzveszélyes zsúpfedeles ház tetejét és cserélték ki cseréptetőre. Így Kevermesen most már egyetlen olyan lakóház sincs, melynek teteje ne cserép vagy pala volna.

Azt hiszem, hogy az 1964. június 21-i jubileumi ünnepség minden kevermesiben maradandó élményt hagyott.

Sajnos, a következő év (1965) azzal kezdődött, hogy január 1-én 82 éves korában meghalt Reich Péter, aki mint fiatal kéményseprő-segéd, 1904-ben alapító tagja volt a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testületnek. A szeretett Péter bácsi temetésén az egyesület tagjai csapatzászlóval vonultak fel, kitüntetéseit díszpárnán vitték a gyászmenet élén. Sírijánál Várhegyi Ferenc tű. alezredes mondott beszédet, méltatva az elhunyt érdemeit. Temetésén sokan búcsúztak Reich Pétertől.

Reich Péter és T. Bálint
József a 60 éves évfordulón

Szelezsán György vb-elnök átnyújtja a tanács ajándékát, egy szép zászlót, dr. Mánya Tibornak, a Kevermesi Önkéntes Tűzoltótestület e'nökének (1964. június 21.).

A testület utolsó bélyegzőjének lenyomata

Az új zászló

VIII.

A hetedik évtized

A következő évek, így pl. 1965, 1966 és 1967, a nagy eseményektől mentes, egyszerű, de azért tevékenységben gazdag évek. Mint már az megszokott, az évek munkaterv-készítéssel kezdődtek, évközben a tűzoltóság munkáját megtárgyalta a községi MSZMP V. B. és a Községi Tanács V. B., megtartotta üléseit a Tűzrendészeti Bizottság, készülődés a versenyekre, de előzőleg télen oktatások, elvégezték a szükséges ellenőrzéseket stb., stb.

Érdeemes megemlíteni, hogy a megelőző tűzrendészet szempontjából még ezekben az években is legtöbb hiányosságot a helyi termelőszövetkezetben találták.

1965-ben december 18-án volt a II. félévi rendes közgyűlés, ahol igen kritikusan elemezték az évi munkát a hiányosságokkal együtt. Tomonicska Zoltán, a kevermesi Lenin Termelőszövetkezet párttitkára többek között ezeket mondta el: „Az ellenőrzés nem lehet liberális, sok a felelőtlen ember, s ezekre kell nagyon vigyázni. Sokan — sajnos — nem veszik komolyan a tűzoltók munkáját, de ezek nem is látják, hogy ez a társadalmi munka talán százezreket menthet meg.

A felelőtlen embereket a területfelelősök jelentsék, és ezeket a törvény szigorával fogjuk megtanítani a rendre . . . az idők talán jobban hozzáállnak a munkához, mint a fiatalok, de ezt úgy kell a jövőben módosítani, hogy a fiatalok ambícióját növeljük.” Kár, hogy ezen a közgyűlésen érdemleges határozat nem született.

1966-ban igen érdekes esemény volt Kevermesen az, hogy sikerült egy cigány tűzoltó férfirajt megalakítani (400-as kis-motorfecskendővel). A raj eredményesen is működött, de (sajnos) tiszavírág életű volt.

1966 februárjában ismét tételes ellenőrzés volt Kevermesen a Mezőkovácsházi Járásai Tűzrendészeti Parancsnokság részéről. Kisebb hiányosságoktól eltekintve az ellenőrzés jó munkát talált, a vezetéssel megelégedett. Idézem: „A parancsnok és parancsnokhelyettes jól elvégzik feladatukat, igyekeznek szorgalmas tevékenységükkel a testület tevékenységét szakszerűen irányítani . . . Kiemelkedő tevékenységet végez dr. Mánya Tibor, a testület elnöke, aki állandóan szorgalmazza a testületi munka eredményesebb végzését.”

A február 15-én készült feljegyzésből tudjuk azt is, hogy a „...testület az Alapszabályban foglaltak szerint működik, rendszeresített létszáma 45 fő, meglévő létszám 142 fő, ebből működik 45 felnőtt és 32 fő ifjúsági tag. A testületnek 65 pártoló tagja van.”

Az ellenőrzés egy furcsa dolgot is megállapít: „A testület mentő tűzrendészeti feladatait nem tudja ellátni úgy, mint azt az adottságok lehetővé tehetnék. A testület egy tartályos gépjárműfecs kendővel is rendelkezik, amely jelenleg gépjárművezető és akkumulátor hiánya miatt üzemképtelen, illetve nem vonulóképes.” Amikor 1967. május 21-n az MSZMP községi végrehajtó bizottsága ismét a községi tűzoltóság munkáját tárgyalja, kiderül, hogy az előbb említett gépjárműfecs kendő egy éve használhatatlan, elég sok hibája van, ígéretet kaptak ugyan a kijavítására, de az még nem történt meg.

1968 januárja jelentős nap a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület életében: vezetőségválasztó közgyűlést tartott. A régi vezetőség lemondása után, megválasztották az új vezetőséget, mely alig tér el az előzőtől:

díszelnök: Csurgai János ny. iskolaigazgató

elnök: dr. Mánya Tibor

elnökhelyettes: Disznós Ferenc

titkár: Bagi Lajos

pénztárnok: Hammer János

pénztárelenőrök: Reich Zoltán és Zámbo István

parancsnok változatlanul: T. Bálint József.

Túlmenően az új vezetőség megválasztásán, ez a közgyűlés igen termékeny volt, tükrözve a kevermesi tűzoltóéletet. Mikről is volt szó?

— Bírálatt ért bizonyos „illetékeseket”, mert nem adtak meg minden támogatást a vezetőség munkájához.

— Szóba került egy tűzoltóklub létrehozása is.

— Elismerés illette az általános iskolát az iskolai tűzoltó szakkör megalakításáért és eredményes munkájáért. Ebben az időben ifjúsági fiú és leány raj alakult az általános iskolai diákok között is.

— A testület gyengén áll a ruházati felszerelést illetően.

— A tűzoltófecs kendők némelyike sem a legkifogástalanabb állapotban van.

— Mivel a helyi termelőszövetkezet egyik vezető embere (agronómusa) is belekerült a vezetőségbe, remény van arra, hogy jobb lesz a közös munka, a tsz-ben a megelőző tűzvédelem.

— Szóbacherült, hogy mi van a cigányrajjal, mely már a járási versenyen is és az összevont vizesgyakorlaton is eredményesen szerepelt...

1969 jelentős olyan szempontból, hogy az a sokat emlegett gépjárműfecskenő a tavasz folyamán (mely évekig állt javítás alatt!?) elkészült, itt van a garázsban, de... nincs mellé állandó gépkocsivezető. Mivel a megbízott gépkocsivezető a tsz dolgozója, veszély esetén nem biztos, hogy könnyen előkeríthető. Ilyen körülmények között mit ér az üzemképes gépjármű, teszi fel a kérdést T. Bálint József a községi tanács vb. 1969. május 23-i ülésén.

1969 más szempontból is jelentős, mert az április 19-én tartott 1968. évi rendes közgyűlésen a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület „Várhegyi Ferenc tűzoltó alezredes elvtársat, a B. M. Békés megyei Tűzrendészeti Parancsnokság vezetőjét, önkéntes tűzoltóságunk érdekében kifejtett fáradhatatlan, önzetlen, odaadó munkája elismeréséül, testületünk örökös DISZ-ELNÖK-évé választotta.”

Ezen a közgyűlésen még más érdekes esemény is történt, olyan, ami a kevermesi tűzoltóéletben már második esetben fordul elő:

T. Bálint József parancsnok beszámolójában felveti, hogy „tovább harcolunk testületünk hagyományainak megőrzéséért és további fejlesztéséért. Erre most ismét alkalom nyílik a helyi sport-testülettel való részbeni egyesüléssel, amikor is lehetőség lesz arra, hogy létrehozzuk a régen óhajtott klubéletet, helyiségeink állandó nyitvatartását. Laktanyánk így tűzoltóink részére ismét második otthont tud nyújtani, biztosítani. Ha az igények, a szükség úgy kívánja, még a büffe beállítását is ki kell eszközölni. Mindent a cél érdekében. E cél pedig nem más, mint biztosítani az állandó riadókészültséget, mint volt a hivatásos tűzoltóság idején.” A kevermesi hozzászólók az egyesülést helyeselték, indokolva azt a sportegyesület nehéz helyzetével, a klubéleti lehetőséggel, mely révén tűz esetén nagyobb létszámmal lehet majd kivonulni stb.

A közgyűlésen két járási kiküldött is volt, de az egyesüléssel kapcsolatban (legalább is a jegyzőkönyv szerint) egyikőjük sem nyilatkozott. Ezek után már csak az idevonatkozó határozatot idézem:

„3. A közgyűlés határozatilag kimondja a tűzoltótestület egyesülését a Lenin Tsz sportegyesülettel, annak tűzoltólaktanyánkban klubhelyiséget biztosít. Egyben utasítja a testület

titkárát és parancsnokát, hogy az egyesülés folytán új tagokként jelentkező sport tagokat vegye fel a testület tagnyilvántartásába, a szükséges személyi adatok feltüntetésével. A közgyűlés határozatáról jegyzőkönyvi kivonatban értesítse a Sport-egyesület vezetőségét.”

Hogy ez a „házasság” ismét hogyan sikerült, arról nem nagyon beszélhetünk, mint ahogy az is igaz, hogy sem az 1970. február 10-i tűzoltó vezetőségi ülésen, sem az október 3-i közgyűlésen és a következő közgyűléseken erről nem eseti szó, legfeljebb annyiban, amit a 2. sz. határozat mond: „Utasítsa a közgyűlés a vezetőséget, hogy illetékes helyen járjon el a tű. o. laktanya kultúrhelyiségének teljes felszerelése ügyében, hogy azt még a tél beállta előtt átadhassunk rendeltetésének.”

Már volt szó arról, hogy a helyi termelészövetkezetben évek óta (sőt azóta, amióta a termelészövetkezetek megalakultak) baj volt a megelőző tűzrendészettel. 1970. augusztus 26-án, illetve ettől a naptól fokozatosan változás következett be. Ugyanis ezen a napon alakult meg a termelészövetkezetben a termelészövetkezeti Tűzrendészeti Bizottság. A bizottság 8 tagú, a tűzvédelmi felelős pedig Torma István lett.

Az 1970. évi rendes közgyűlés, melyet október 3-án tartottak, szintén igen aktív volt. A közgyűlés bevezetőjeként megemlékeztek hazánk felszabadulásának, valamint az újjászervezett magyar tűzoltóság 25 éves évfordulójáról, majd többek között a következő fontosabb ügyeket tárgyalták meg:

- a téli szakmai továbbképzések és a versenyekre való felkészülések helyzete;
- a termelészövetkezettel való javuló kapcsolat;
- a használható állapotban levő tűzoltószerek;
- a 179 fős taglétszám összetétele;
- dicséretes, előléptetések, kitüntetések stb.;
- a járási tűzoltóversenyeken előfordult szabálytalanságok és az ezzel kapcsolatos vélemények stb.

Munkahelyváltozás miatt ezen a közgyűlésen mondott le Reich János parancsnokhelyettes, akinek távozását a testület sajnálattal vette tudomásul. A következő évben, pontosabban 1971. november 1-én, a helyiek javaslatára a Mezőkovácsházi Járási Tűzrendészeti Parancsnokság Körömi Béla tű. őrmestert nevezte ki parancsnokhelyettesé.

Az 1971-es év nem volt eseménygazdag, mégis említést érdemel az, hogy eben az évben a továbbképzéseken állandóan részt vettek a Lenin Tsz kijelölt tűzoltói Torma István tűzren-

dészeti felelőssel az élen, s így a közös munka eredményével is lehet számolni, és az is, hogy a járási tűzoltóversenyen a kevermesiek ifjúsági fiúraja és az iskolai szakkör ifjúsági leányraja első helyezést ért el.

Az 1971. decemberr 20-i vezetőségi ülés a mandátum lejárása miatt egyben utolsó is volt. A beszámolóból tudjuk, hogy Kevermesen 1968-ban nem volt tüzeset, viszont 1969-ben, 1970-ben és 1971-ben is kisebb tüzesetek előfordultak (40 Ft-os kárértéktől 60 ezer Ft kárértékig). A nagyobb kárértékű tüzesetek a helyi termelőszövetkezetben voltak. Az augusztus 9-i tarlótüzzel és következményeivel a Békés megyei Népújság is foglalkozott.

A vezetőségválasztó közgyűlés 1972. január 15-én 19 órakor volt a zsúfolásig megtelt tanácsteremben. A régi vezetőség lemondása után megválasztották az új vezetőséget, mely csaknem azonos a lemondott vezetőséggel:

elnök: dr. Mánya Tibor

titkár: Bagi Lajos

pénztáros: Hammer János

pénztárelenőr: Reich Zoltán és Tóth Miklós

szolgálatvezető: Zámbó István

szertáros: Szántó Vilmos

gépkocsivezető: Tarr József

kismotorfecskendő-kezelő: Tóth Miklós

parancsnokhelyettes: Körömi Béla

parancsnok: T. Bálint József, aki hivatalból tagja a vezetőségnek.

Mit tudunk még meg ezen a közgyűlésen? Azt, hogy a tényleges taglétszám: 66 aktív és 73 fő pártoló tag,

- hogy az iskolai tűzoltó szakkörösök száma 32 fő,
- hogy a testületi élet nem stagnál, hanem fejlődik,
- hogy az éves terveket általában jól hajtják végre,
- hogy a tagok a politikai életben is jól megállják helyüket (pl. 16 fő tanácsstag stb.),
- hogy 1970-ben Nagykamarás és Dombiratos bevonásával igen magas színvonalú vizesgyakorlatokat rendeztek Kevermesen (gyermekek mentése a kevermesi diákotthonban emeleti ablakokon keresztül),
- hogy az elmúlt 4 év alatt 46 fő részesült előléptetésben, 80 fő jutalomban és 18 fő kitüntetésben,
- hogy a tűzoltószertár és laktanya állapota és felszereltsége jó,

- hogy a községi tanács költségvetésében az elmúlt 4 év alatt összesen 46 800,— Ft-ot biztosított a tűzoltótestület működtetésére,
- hogy a testület egyenruhaellátása megfelelő,
- hogy 1970—71-ben a községi tanács, az ÁFÉSZ és a vadásztársaság együttesen 2100 Ft-ot adományozott a testületnek és
- hogy a községi MSZMP-szervezettel, a Községi Tanáccsal, a KISZ-szel, a rendőrséggel, iskolával és más tömegszervezetekkel a kapcsolat jó és gyümölcsöző.

Ezen a közgyűlésen mutatta be dr. Mánya Tibor testületi elnök azt az általa készített színes filmet, amely a már említett összevont vizesgyakorlaton készült. Különben erről a közgyűlésről elismerőleg írt a Tűzvédelem 1972. évi 2. száma és a Békés megyei Népiújság 1972. évi február 29-i száma is.

1972-ben tűzoltóink (beleértve az iskolai tűzoltószakkört is) a versenyeken ismét megállták a helyüket: az induló 4 raj három I. díjat nyert (férfiraj gépjárműfecskendő-szerelésben, ifjúsági fiúraj osztottsugár-szerelésben és ifjúsági lányraj szintén osztottsugár-szerelésben).

Az 1972. évi rendes közgyűlés 1973. február 23-án volt. Ez alkalommal mondott le 16 éves pénztárosi beosztásáról Hammer János, akinek egészségi állapota az utóbbi időben erősen megromlott. Az új pénztáros Tóth Miklós, s helyette az új pénztárelenőr Balogh Ferenc vb-titkár lett.

1973. november 29-én a tűzoltótestületi vezetőségi ülésen újabb probléma merült fel. Elmondja a parancsnok, hogy szóvá kell tennie „... a ciroktelep igen siralmas állapotban levő megelőző tűzrendészeti helyzetét. A telep területe oly zsúfolt épületekkel és rakományokkal, hogy tűz esetén a csupasz életmentés is művészetszámba menne.” A következőkben elmondja javaslatait, többek között azt, hogy „... sürgősen szükségesnek tartom a telep dolgozóiból vállalati önkéntes tűzoltóságot szervezni és működtetni, mely adott esetben a kezdődő tüzet el is tudná oltani”, hiszen az ekkor már nagyforgalmú ciroktelep tűzrendészete nem lehet közömbös.

1973 novemberében statisztikai jelentést küldött T. Bálint József parancsnok a Mezőkovácsházi Járási Tűzoltóparancsnokságra. Ebből az immár 70 éves testületre vonatkozóan megtudjuk, hogy:

a testület összetételének száma: 73 fő, ebből nő 6 fő,

a pártoló tagok száma: 71 fő,
a vezetőség 6 aktív tagból áll,
a megbízott területfelelősök száma: 14 fő,
a szertár és az őrszoba megfelelő állapotú, és
az egyenruha-ellátottság kevés és hiányos stb.

A jó tűzoltómunka csak a tagság és a vezetőség együttes jó munkája révén lehetséges a község vezetőinek támogatásával és a magasabb parancsnokságok irányításával. Dr. Mánya Tibor 1973-ban immár 10. éve aktív elnöke a testületnek, s erről sem a község vezetői, sem felettesei nem feledkeztek el. Így került sor arra a kis házi ünnepségre, amelyet 1973. május 4-én rendeztek a tanácsházán, amikor dr. Mánya Tibornak aktív tűzoltómunkája elismerésül átadták a „Tűzrendészeti érem” arany fokozatát.

Az eseményről a Békés megyei Népiújság 1973. május 6-i száma meleg hangon emlékezik meg. Nem véletlen az sem, hogy a Tűzvédelem ez évi 4. száma (áprilisi szám) Békés megyei jegyzetek c. terjedelmes cikkében elég bőven foglalkozik a kevermési tűzoltókkal, a kevermési tűzoltóélettel is.

Az 1973-as év évváró közgyűlése 1974. február 23-án volt, ahol T. Bálint József parancsnok értékelte az évi munkát, mely az éves munkatervnek megfelelően történt. Itt derült ki, hogy 1973-ban Kevermesen (sajnos) 5 esetben fordult elő tüzeset.

Egy viszonylag nagylétszámú testület tagságának aktivitása ritkán 100%-os, meg különben is 73 tag rendszeres aktivizálása sem könnyű feladat. Így érthető, hogy a 73-as taglétszámból sokan csak névlegesen tagok. Ezen a helyzeten akart változtatni a 3/1974. sz. határozat, mely szerint a közgyűlés „Utasítja a vezetőséget, hogy az egyesület aktív tagjainak névjegyzékét vizsgálja felül, és azokat a tűzoltókat, akik az egyesület életében aktívan nem működnek, vagy tartósan vidéken tartózkodnak, törölje a névjegyzékből, illetve vezesse át a pártoló tagok névjegyzékébe. Határidő: május 15.”

És mi a helyzet a tagság felülvizsgálata után? A tanácsi végrehajtó bizottság 1974. évi június 13-i ülése szintén a tűzoltósággal foglalkozott. Ebből a beszámolóból tudjuk, hogy a tagfelülvizsgálat után az aktív tagok száma a 73-mal szemben csak 59 fő.

Különbön 1974-ben a járási tűzoltóversenyen a férfiraj gépjárműfecskendő-szerelésben, az iskolai tű.szakkör fiúrajja pedig osztottsugar-szerelésben első lett.

IX.

Testületből egyesület

A Magyar Népköztársaság kormánya az állami tűzoltóság területi szerveit 1972. január 1-i hatállyal a tanácsok irányítása alá helyezte. Ezzel a tűzoltóság és a tűzrendészeti tevékenység új időszaka vette kezdetét.

Az 1956-ban megjelent tűzoltóságról és tűzrendészetről szóló rendeletek az azóta az országban végbement politikai és gazdasági és közigazgatási változások miatt felülvizsgálatra szorultak. Az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsai irányítás alá helyezését követően az 1973. évi 13. tvr. és a 14/1973. (VI. 2.) MT. M. T. sz. rendelet (mint alaprendeletek) után 1974-ben megjelent a 4/1974. (VIII. 1.) B. M. számú rendelet, mely a tűz elleni védekezés, valamint a tűzoltóság szervezetének és működésének részletes szabályait tartalmazza. Ezt követően került sor az országban, így Kevermesen is, az önkéntes tűzoltóság újraszervezésére, illetve alakuló közgyűlések tartására.

Kevermesen az 1974. évi évváró, és egyben az alakuló közgyűlés 1975. február 22-én 18 órakor volt a tanácsháza nagyszobájában, mely ez alkalommal is zsúfolásig megtelt.

Az elnöki megnyitó után T. Bálint József parancsnok mondta el beszámolóját, melynek bevezetőjeként ismertette a 4/1974. sz. B. M. rendelet lényegét és a feladatokat. Elmondta, hogy községünkre az új rendelkezés 20 fő köteles létszámot ír elő, melyből 1 parancsnok, 1 parancsnokhelyettes, 1 szertáros, 2 rajparancsnok, 2 gépkocsivezető, 2 kismotorfecsikendő-kezelő és 11 beosztott tűzoltó. A továbbiakban elmondta, hogy a jelenlegi taglétszám (aktív tagok) 63, ebből nő 5. Ezután értékelte az évi munkát, mely a munkatervnek megfelelő volt és jó eredményű. Rajaink a járási versenyen is szépen szerepeltek, mert a négy raj két I. díjat nyert. Ebben az évben a helyi tsz és Nagykamarás tűzoltóságának bevonásával vizesgyakorlat volt a helyi tsz terményszárító telepén (szeptember 15-én). A tsz tűzoltósága igen eredményesen dolgozott. Különben 1975-ben Kevermesen nem volt tüzeset. Kiderült a beszámolóból az is, hogy a gépjárműfecsikendő ugyan üzemképes, azonban elavultsága miatt a közúti forgalomban már nem vehet részt.

„Van még egy kedves szerünk, a mozdonyfecskendő, amit azonban már nem vonultathatunk ki, így csupán mint muzeális tárgyat őrzünk szertárunkban. Megérdemli, mert 1962-ben ezzel a szerrel nyertünk országos első helyezést...” — mondta el-
érzékenyülten a parancsnok, majd bejelentette, hogy a Járási Hivatal által biztosított összegből nyomótömlőket és egyéb felszerelési tárgyakat vásároltak összesen 24 679 Ft értékben.

A beszámolót követően 19-en részesültek előléptetésben, 5-en kitüntetést kaptak és többek kaptak tárgyjutalmat, jutalomszabadságot, pénzjutalmat, megyei parancsnoki dicséretet stb.

A parancsnoki beszámoló után annak megvitatása következett, melynek során többen elmondták véleményüket, kiegészítésüket stb.

Ezután került sor az új alapszabály ismertetésére, melynek értelmében

„1. Az önkéntes tűzoltó egyesület elnevezése:

Kevermes község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete.

2. Az önkéntes tűzoltó egyesület működési területe:

A tanács végrehajtó bizottsága illetékességi területe.

3. Az egyesület székhelye: Kevermes.

4. Az egyesület hivatalos pecsétje: körbélyegző, közepén a tűzoltójelvény, rajta az 1. pontban megjelölt elnevezés.”

A II. fejezet az egyesület céljával foglalkozik, mely szerint: „6.

Az egyesület célja:

— a jogszabályokban meghatározott tűzvédelmi feladatok helyi megvalósításának társadalmi elősegítése és ennek ellátására önként jelentkezők szervezése, egyesítése,

— tagjainak közösségi életre történő nevelése,

— szervezett keretek között — tagjai tűzvédelmi szakismeretének rendszeres növelése, a helyi tűz megelőzési és tűzoltási tevékenység biztosítása.”

Elhez csak annyi megjegyzést, hogy érdemes összevetni a felszabadulás előtti alapszabályi célokkal. Különben az alapszabály 7 fejezetből, és ezeken belül 48 pontból áll.

A Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Egyesület kibővített vezetősége:

elnök: dr. Mánya Tibor szds.

titkár: Bagi Lajos szds.

penztáros: Tóth Miklós ftőrm.

pénztárelenőrök: Balogh Ferenc hdgy., Reich Zoltán szds.

politikai ea.: Tomonicska Zoltán hdgy.

műszaki ea.: Barna János tizedes

szolg. vez.: Zámbo István ftörm.

tű. szakk. vez.: Mahler József ftörm.

községi pk.: T. Bálint József szds.

községi pk. h.: Körömi Béla örm.

Az új alapszabályt és a felújított vezetőséget a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, s ezzel 70 év után a testületből egyesület lett.

1975. szeptember 15-én 14 órakor az egyesület megtartotta 1975. évi első félévi közgyűlését. A fő napirendi pont az, hogy az új alapszabályt a Mezőkovácsházi Járási Hivatal nem fogadta el, azt hiányosnak találta, s így kiegészítésre visszaküldte. A parancsnok bejelentette, hogy az új alapszabályt a kivánalmaknak megfelelően átdolgozta (ezt a részt ismerteti is), majd kéri a közgyűlést, hogy az átdolgozott alapszabályt fogadja el.

A közgyűlés az átdolgozott alapszabályt egyhangúlag elfogadta és utasította az egyesület elnökét, hogy a javított alapszabályt és a jegyzőkönyv 1—1 példányát az illetékeseknek 8 napon belül juttassa el. A másik napirendi pont egy felvételi kérelem, éspedig Domsik Jánosné tanácselnök-asszony felvételét kérte az egyesületbe. A felvételt a közgyűlés egyhangúlag és örömmel elfogadta.

Az 1975. évi évváró és egyben a vezetőségválasztó közgyűlésre 1976. február 7-én került sor a községi tanács nagytermében, mely a szokáshoz híven most is zsúfolásig megtelt. A parancsnoki beszámoló (mint a vezetőségválasztó közgyűléseken szokás) nemcsak az előző évet (jelen esetben az 1975-ös évet), hanem az elmúlt 4 évet értékelte, mely most is eseményekkel, sok-sok munkával telített. Mivel egy falusi tűzoltóélet eseményei gyakran és lényegében egysíkúak (hiszen szabályzat szerint dolgoznak), csak azokat említem, melyek feltűnőbbek, érdekesebbek. Így pl. megtudtuk a közgyűlésen (részben a beszámolókból, részben a hozzászólásokból), hogy a téli szakmai továbbképzések minden esetben jól sikerültek;

— hogy az összevont taktikai vizesgyakorlatok is sikeresek voltak;

— hogy a területfelelősök tevékenysége jó;

- hogy az elmúlt 4 év alatt összesen 14 esetben kellett tűzesethez kivonulni, s ebből 4 esetben a szomszédos községekbe;
- hogy az egyesület pénz- és anyaggazdálkodása jó;
- hogy 1979-ben 75 éves lesz a szervezett keveremesi tűzoltóság, és erre az alkalomra már most kezdjük meg az előkészületeket, sőt készítessünk emlékérmét is.

A 4 évi munka megtárgyalása után pedig megtörtént az új vezetőség megválasztása:

elnök: dr. Mánya Tibor

elnök.: Cselényi Péter

titkár: Mahler József

pénztárnok: Tóth Miklós

pénztárelenőrök: Reich Zoltán, Kárpáti Pál és Farkas Béla

pol. felelős: Tomonicska Zoltán

műszaki fel.: Barna János

nőfelelős: Petró Mária

ifj.-felelős: T. Bálint József

szolgálatvezető: Zámbo István

oktatótisz: dr. Tarr Mihály

gépkocsivezető: Kotroczó Zoltán

szertáros: Szántó Vilmos

kismotorfecskeendő-kezelő: Fehér Lajos

parancsnokhelyettes: Körömi Béla

parancsnok: T. Bálint József

Az új vezetőség megválasztása után következett a kitüntetések, előléptetések, ajándékok stb. átadása és végül, mint volt hosszú évekre visszamenően, s van mind a mai napig, a befejezés fehér asztalnál igen hangulatos közös vacsorával történt, illetve történik.

1975 a nagy versenyek éve volt:

- a) Járási versenyen ifjúsági fiúrajunk osztottsugar-szerelésben, általános iskolai úttörő fiúrajunk szintén osztottsugar-szerelésben első lett.
- b) Mindkét raj a megyei versenyen is első lett.
- c) Az országos selejtezőn az ifjúsági fiúraj ugyancsak első lett.
- d) Ez a raj az országos versenyen III. helyezést ért el, ami igen szép teljesítmény (parancsnok: T. Bálint József; szerelők: Eged István, Nagy Zoltán I., Nagy Zoltán II., Balázs József, Pelle László, H. Nagy János, Asztalos Lajos, Mezei József; tartalék: Dégenhardt Ádám és Bálint József).

1975. április 4-én nagy öröm érte T. Bálint József parancsnokot, és vele együtt az egész egyesületet, mert T. Bálint József belügyminiszteri kitüntetésként megkapta A HAZA SZOLGÁLATÁÉRT ÉRDEMÉREM ezüst fokozatát (1/47/1975. BM. sz.).

Igen aktív vezetőségi ülés volt 1976. szeptember 24-én, melynek fő témája a tűzoltószer-tár és laktanya javítása és rendbetétele volt, s mindez társadalmi munkával. És a határozatot tett követte: szinte napokon belül egy szép tűzoltószer-tárat és laktanyát varázsoltak tűzoltóink a már eléggé kopott helyébe. Ebből az aktív társadalmi munkából — természetesen — a vezetőség is alaposan kivette részét. Különben a kevermési tűzoltók — legyen a községben bármilyen társadalmi munka — mindenkor odaadóan dolgoznak.

Pár nappal később, 1976. szeptember 28-án a Mezőkovács-házi Járási Hivatal tételes ellenőrzést tartott a kevermési tűzoltó egyesületnél. Az ellenőrzés csak igen kevés hiányosságot talált, melyek kijavítását a vezetőség a november 18-i ülésen megtárgyalta.

Különben ez az év elég mozgalmas volt a kevermési tűzoltók életében, mert október 6-án tapasztalatcsere céljából meglátogatta az egyesületet egy 40 tagú Baranya megyei tűzoltó küldöttség, mely hasznos és szép élményekkel távozott községünk-ből. November 9-én pedig Puja Frigyes külügyminiszter elvtárs látogatta meg a kevermési tűzoltólaktanyát és szer-tárt, melyről és a kevermési tűzoltók munkájáról igen elismerően nyilatkozott. Véleményét az emlékkönyvbe is bejegyezte.

1977. március 4-én ismét évzáró közgyűlés volt Kevermesen, amikor is az 1976-os év eredményeit tették mérlegre. Ez alkalommal mit tudhatunk még meg az 1976. évi munkáról?

- Az egyesület összlétszáma 84 fő, ebből nő 19 fő. Az úttörő-tűzoltók száma 16 fő, a pártoló tagok száma pedig 61 fő. A szer-tár és őrszoba állapota: jó. A kismotorfecskendők üzemképes állapotban vannak stb.
- A pártoló tagok száma 61 fő, akik közül többen aktív tevékenységet is folytatnak.
- A téli szakmai továbbképzéseken esetenként 40—50 fő volt jelen.
- A községi tanács költségvetésében 1976-ban 15 ezer Ft-ot biztosított az egyesület működésére, a helyi tsz pedig 6

ezer Ft-ot adott a szerződéses alapon való tűzrendészeti patronálásért.

- Most már használatunkban van egy új Zuk (lengyel gyártmányú) tűzoltógépkocsi teljes felszereléssel. A gépkocsi tartozékaival együtt 180 ezer Ft-ot ér.
- Reich Zoltán szds. 1976-ban fél évszázados tűzoltó tevékenységéért a „Tűzbiztonsági Érem” arany fokozatának adományozásában részesült.
- Az 1976. évi versenyekre három rajjal neveztek be. Ezek közül az általános iskola fiú úttörőraja „elsöprő győzelmet aratott”, és ezért a Békés megyei Úttörőszövetség különdíját nyerte el.
- A közgyűlés 4. sz. határozata: „Utasítja a közgyűlés a vezetőséget, hogy az Önkéntes Tűzoltó Egyesület 75 éves fennállásának méltóképpen való megünneplését — mely 1979. évben lesz — készítse elő.”
- Erdemeinek elismeréseként ezen a közgyűlésen léptették elő alhadnaggyá Domsik Jánosné tanácselnök-asszonyt, aki ezzel Békés megye első női tűzoltótisztje lett.

A közgyűlésről a Békés megyei Népújság 1977. március 12-i számában „Örökös készenlétben” címmel igen szép ismertést közöl.

1977. június 13-a szintén emlékezetes nap Reich Zoltán életében, mert a tűzoltók által rendezett bensőséges hangulatú ünnepségen Reich Zoltán (Reich Péter fia) fél évszázados önkéntes tűzoltói tevékenysége elismeréséül megkapta a BM TOP által adományozott Aranykoszorús Önkéntes Tűzoltó Szolgálati Érmét.

Ebből az alkalomból a Békés megyei Népújság 1977. június 14-i számában „Fél évszázad egyenruhában” címmel igen elismerő cikket írt Reich Zoltánról, aki még ma is köztünk van, s korához viszonyítva igen aktív.

A versenyeken való szereplés szempontjából 1977 is „szép év” volt: a járási versenyekre 1 férfi, 1 női és egy ifjúsági fiúrajjal neveztek be a kevermesiek, melyen a férfiraj győzelmet aratott, a női raj pedig ellenfél hiányában azért elérte az előírt maximális pontszámot. Évek óta érlelődött már a gyümölcs az általános iskolai úttörő tűzoltó szakkörben is. 1977. április 30-án volt Mezőkovácsházán az úttörők járási tűzoltóversenye, melyre Kevermesről 1 fiú- és 1 leányraj nevezett be 800 l/p-es kismotorfecskendő-szereléssel.

A versenyen a fiúraj II. lett, a leányraj pedig I. helyezést ért el. Ezek a lányok május 15-én a Békéscsabán (Mezőmegyer) megrendezett megyei vetélkedőn szintén elsők lettek. A Békés megyei Népújság 1977. május 18-i számában ezt így kommentálja: „Kimagasló eredmény született a lányoknál, ahol a Kevermesi Általános Iskola raja győzött. Szerelésben jobb időt értek el, mint a győztes fiúk . . . időeredményük jobb volt néhány állami felnőtt tűzoltóraj eredményénél is.” Azt viszont mindenki tudja, hogy az állami tűzoltók ugyanennyi versenyidő alatt bonyolultabb feladatokat hajtanak végre.

E győzelem után már nagyon kellett készülni a május 21-én megrendezett Zánkai III. Országos Úttörő Tűzoltóversenyre. A felkészülést mindenki komolyan vette (felkészítők: T. Bálint József parancsnok, Gyöngyösi Károly őrm. és Domsik János tizedes).

Zánkára május 18-án indult el a lelkes raj (Burján Mária, Ivanov Katalin, Jánosi Margit, Orbán Erika, Pápai Piroska, Pelle Júlia, Recski Edit és Tóth Ibolya), akiket T. Bálint József és Gyöngyösi Károly is elkísért. Zánkán 18 ellenféllel kellett számolni . . . és a kevermesi leányok III. helyezést értek el, ami igen szép eredmény.

Különben az 1977. évi évzáró közgyűlés 1978. március 18-án volt a tanácsháza naaytermében, mely most is telve volt. Az 1977. évi eseményekről már volt szó, de ezen a közgyűlésen mégis megtudtunk egy újabb jó hírt is, történetesen azt, hogy a Kevermesi Lenin Tsz 1977-ben — és a következő években — szerződéses alapon a tsz patronálásáért 15 ezer Ft-ot adott és ad az egyesületnek. A beszámolókat és a különböző terveket a közgyűlés megvitatta, majd elfogadta, végül ismét utasította a vezetőséaet, hogy az eayesület 75 éves fennállásának méltó megünneplésére hozzon létre egy szervezőbizottságot.

Szóbakerült az is, hogy íriam meg a 75 éves Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Egyesület történetét, amit elvállaltam. A közgyűlésről és a kevermesi tűzoltók munkájáról a Békés megyei Népújság 1978. évi március 22-i számában ismét elismerően ír.

1978. április 29-én volt a íarási úttörő tűzoltóverseny, melyen a kevermesi úttörők (Cselényi Péter tanár vezetésével) ismét bizonyítottak: a fiúraj első lett. A győztesek a nyár folyamán kéthetes jutalomüdvülésen Zánkán voltak, ahol a helyi versenyen 2. helyezettek lettek. A lelkes raj a külön jutalmat 1978. szeptember 4-én, a tanévnyitó ünnepélyen kapta meg.

1978. június 15-én tárgyalta a községi tanács vb. a keveremesi tűzoltók munkáját, melyet változatlanul jónak értékelt, mely méltó lesz az 1979. évi 75 éves jubileumi évfordulóra.

Ezekben a napokban az egyesület aktív tagjainak száma 103 fő és ebből nő 25 fő³³ a pártoló tagok száma 54, ebből nő csak 2 fő.

Csapatfelszerelés 1978. szeptember 1-én:

- 1 db Zuk gyártmányú tű. gépkocsi teljes felszereléssel,
- 1 db 800 l/p-es önindítós kismotorfecskendő teljes felszereléssel,
- 2 db 800 l/p-es kismotorfecskendő utánfutóval,
- 1 db 200 l/p-es billenő mozdonyfecskendő,
- 1 db 500 literes vizeslajt és
- 1 db kézi sziréna.

Megjegyzés és utolsó mondat: 1978. szeptember közepéig az év folyamán Keveremesen nem volt tüzeset!

Billenő mozdonyfecskendő (ma már műemlék)

800 l/perces kismotorfecskendő utánfutóval

Zuk tűzoltógépkocsi 800 l/perces önlindító kismotorfecskendővel és tartozékaival.

Befejezésül

Mit is mondhatnék egy ilyen, dokumentumokkal is bizonyított gazdag, 75 éves testületi, illetve egyesületi élet után? Sokat nem, mert a tények beszélnek, de annyit igen, hogy nemzedékeken keresztül lelkes vezetőkkel és ugyanolyan lelkes „köz-katonákkal” olyan rendkívül hasznos társadalmi munkát végeztek (és végeznek) ezek az emberek, melyet a társadalom csak elismerhet és kevésbé kritizálhat. És ez a társadalmi munka nemcsak hasznos a társadalmi és a magántulajdon védelme szempontjából, nemcsak anyagi értékeket és életet menthet és ment a tűzoltó, hanem az életét is veszélyezteti. Nem egy példa bizonyítja, hogy a tűzoltók életüket is feláldozták mentő munkájuk közben. Vész esetén nincs nappal és éjjel, nincs más munka és pihenés, de volt és van testületi, egyesületi összefogás a baj elhárítására ... és ismétlem, hogy az önkéntes tűzoltók esetében mindez társadalmi munkában a társadalomért. Köszönet mindezért az elmúlt 75 évre, de köszönet mindezért az elkövetkezendő évtizedekre is.

Nagyon jó, és lelkesítő hatású az, ha egy embercsoport érzi: nem mostoha gyermeke a társadalomnak. És a kevermesi tűzoltók ezt érezhetik is, mert nemcsak a Községi Tanács és a Községi MSZMP-szervezet vezetői, hanem a Megyei Tanács, a Megyei Tanács Mezőkovácsházi Járási Hivatala, a Megyei Pártbizottság, a Mezőkovácsházi Járási Pártbizottság, a Megyei Tűzoltóparancsnokság, a Mezőkovácsházi Járási Tűzoltóparancsnokság vezetői és Puja Frigyes külügyminiszter, országgyűlési képviselőnk rendszeres erkölcsi és anyagi támogatása, valamint Kevermes község lakosságának megértő segítése fényes bizonyítéka annak: van társadalmi megbecsülés. És hogy ez mennyire lelkesít, bizonyítja az a több mint 100 oklevél és vándorzászló, melyeket a kevermesiek 1949 óta nyertek a különböző szintű versenyeken.

Régen a félrevert harang, a piros zászló és éjjel a piros lámpa gyakran riasztott tűzoltásra Kevermesen. Ez ma már csak emlék. Ha nincs tűz (vagy csak nagyon ritkán van), nincs riasztás, nincs tűzoltás.

Azonban mégis van tűz, de nincs riasztás, és nincs tűzoltás. Van! Mely nem más, mint a lelkesedés tüze, melyet inkább szítani, mint eloltani kell. De Kevermesen szítani sem kell, mert önkéntes tűzoltóinkban lobog a lelkesedés tüze.

Dr. Dévényi Endre egykori kerületi tűzparancsnok jegyzeteiben olvashattuk: „A jó tűzoltó az alkotás tüzeiben ég el!”

Jegyzetek

¹Az önkéntes tűzoltóság történetéből (Budapest, 1968.), mely az eredeti nyomtatványból idéz.

²Az eddigiekben felhasználtam Az önkéntes tűzoltóság történetéből (Budapest, 1968.) c. könyv I. fejezetének adataiból is.

³Ifj. Palugyay Imre; Békés — Csanád stb.

⁴Bm. Levéltár: tanácsülési jkvek.

⁵Ua.

⁶Bm. Levéltár: képviselőtestületi ülések jkve.

⁷Csanád vármegye Közig. Biz. „Jelentése” az 1903. évi állapotokról.

⁸Bm. Levéltár: Battonyai Járási főszolgabírói iratok.

⁹Bm. Levéltár: képviselőtestületi ülések jegyzőkönyve.

¹⁰Ua.

¹¹Bm. Levéltár: Battonyai járási főszolgabírói iratok.

¹²Bm. Levéltár: képviselőtestületi ülések jkve.

¹³Csanád vm. Levéltára: 30/1934. lt. szám.

¹⁴Bm. Levéltár: Battonyai járási főszolgabírói iratok.

¹⁵Részletek az eredeti alapszabályból.

¹⁶Bm. Levéltár: képviselőtestületi ülések jkve.

¹⁷Ua.

¹⁸Szegedi Levéltár: Kimutatás a tüzesetekről.

¹⁹Bm. Levéltár: képviselőtestületi ülések jkve.

²⁰Ua.

²¹Ua.

²²Csanád vm. Levéltára: 573/1938. lt. szám.

²³Bm. Levéltár: Battonyai járási főszolgabírói iratok.

²⁴Ua.

²⁵Ua.

²⁶Ua.

²⁷Ua.

²⁸A teljes névsort lásd a függelékben (1. sz.).

²⁹A következőkben gyakran megesik, hogy idézeteknél nem hivatkozom a forrása. Ez azt jelenti, hogy a Kevermesi Önkéntes Tűzoltótestület irattári anyaga a forrás.

³⁰A teljes névsort lásd a függelékben (2. sz.).

³¹A teljes névsort lásd a függelékben (3. sz.).

³²A teljes névsort lásd a függelékben (4. sz.).

³³A teljes névsort lásd a függelékben (5. sz.).

Függelék

1. sz. melléklet

A KEVERMESI TÜZOLTÓK 1943. DECEMBERÉBEN:

1. Ullmann Sándor s. felügyelő, parancsnok	11. Kilián Antal	27. Lakatos Ferenc
2. Reich Péter alparancsnok	12. Cs. Kotroczó János	28. Turák Dezső
3. T. Bálint József titkár-segédtiszt	13. P. Kotroczó István	29. Bauer Jenő
4. Jancsó János tűzmester	14. Pelle József	30. Szász József
5. Koncek Dezső csővezető	15. Gál István	31. Kása János
6. Király Lajos	16. Lakó Béla	32. Domonkos József
7. Kiss József	17. Mucsi János	33. Petró Kálmán
8. Mucsi Péter	18. Mag István	34. Hevesi József
9. Farkas Lajos	19. Hevesi Károly	35. Kotroczó Béla
10. H. Kotroczó Károly	20. B. Kiss Béla	36. Kovács András
	21. Orbán Sándor	37. Kalóczkai Balázs
	22. B. Kiss István	38. Ködmön János
	23. Ferenczi István	39. Kiss János
	24. B. Tóth János	40. Ménesi Lajos
	25. Eged János	41. Mák András
	26. Ifj. Bán István	42. Lakatos József

2. sz. melléklet

A KEVERMESI TÜZOLTÓK 1948. FEBRUÁRJÁBAN:

1. T. Bálint József parancsnok	8. Király Lajos örv. és	20. Lőrincz István
2. Varga László titkár	9. Kovács Mihály	21. Bereczki József
3. Zsótér János tizedes	10. Hammer János	22. Vári Pál
4. Mihálik János örm.	11. Öze Antal	23. Domonkos János
5. Imri Mihály segédtiszt	12. Barna Géza	24. Fekete József
6. Rácz Jenő pénztárnok	13. Zámbó István	25. Petró István
7. Luki György szkv.	14. Tarr József	26. V. Tóth István
	15. Kampó Ferenc	27. Zámboi Lajos
	16. Lukács Béla	28. Borsos Lajos
	17. Magyar Imre	29. Gál József
	18. Magyar László	30. Baráth Sándor
	19. I. Tóth József	31. Kovács András

1. SZ. OSZTÁLYPARANCSNOKSÁGI PARANCS
(Makó, 1950. évi február hó 22-én)

Belügyminiszter Bajtárs a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának a megyék székhelyének, nevének és területének megállapítása tárgyában kiadott 4.343/1949./259 M. T. számú rendelete alapján január hó 19-én kelt 350 307/1950. V. sz. rendeletével a Tűzoltó Osztályparancsnokság átszervezését rendelte el.

Fentiek alapján értesítem az osztályparancsnokságom területén levő összes tűzoltóságokat, hogy az átszervezéssel kapcsolatosan Csanád vármegye osztályparancsnoksága makói székhellyel megszűnik és ezzel Csanád vármegyének közigazgatásilag Békés vármegyéhez csatolt részén levő tűzoltóságok természetesen a Békéscsabai Osztályparancsnoksághoz, míg a Csongrád megyéhez csatolt részen levő tűzoltóságok a Hódmezővásárhelyi Osztályparancsnoksághoz fognak tartozni.

Az osztályparancsnokság átvétele, illetve átadása f. évi február hó 28-ával megtörténik.

Ennélfogva utasítom valamennyi tűzoltóság parancsnokát, hogy jelentéseikkel és minden egyéb tűzoltó vonatkozású ügyeikkel a hozzájuk illetékes osztályparancsnoksághoz forduljanak.

Mátyosi János s. k.
tűzoltófhgy.
osztályparancsnok

A KEVERMESI ÖNKÉNTES TÜZOLTÓ TESTÜLET AKTÍV TAGJAI
1963-ban:

1. Reich Péter	17. Zsótér János	32. Szántó Mihály
2. Reich Zoltán	18. Király Lajos	33. Berta Klára
3. Reich János	19. Szalai Mihály	34. Pócsik Sarolta
4. T. Bálint József	20. Szabó Balázs	35. Petró Erzsébet
5. Kotroczó Menyhért	21. Tarr József	36. Varga Éva
6. G. Kotroczó Pál	22. Bálint Ferenc	37. Bereczki László
7. Lengyel István	23. Schneider Antal	38. Buczu Péter
8. Lusztig Márton	24. Petró Béla	39. K. Mag Béla
9. Fehér Lajos	25. Bula Lajos	40. Keller Ferenc
10. Gyura Zoltán	26. Visy László	41. Szalai József
11. Zámbó István	27. Turák Béla	42. B. Fodor Béla
12. B. Tóth Géza	28. Hammer János	43. Kőszegi Károly
13. Borsos Lajos	29. Vass Pál	44. Ifj. Tarr József
14. Bozó Béla	30. Simon János	45. Hevesi János
15. Recski János	31. Magyar Imre	46. Berta András
16. Hegedüs Lajos		

KEVERMES KÖZSÉG ÖNKÉNTES TÜZOLTÓ EGYESÜLETÉNEK
AKTÍV TAGJAI 1978. JÚNIUS 15-ÉN:

Elnök:	Parancsnok:	Petró László ftórm.
Dr. Mánya Tibor szds.	T. Bálint József szds.	K. Fodor József ftórm.
Elnökh.:	Parancsnokh.:	Kőszegi Károly ftórm.
Cselényi Péter ftórm.	Körömi Béla ftórm.	Csordás János őrv.
Titkár:	Oktatótisz:	Mag Lajos őrv.
Mahler József ftórm.	Dr. Tarr Mihály hdgy.	Beosztás nélküli
Pénztárnok:	Gépkocsivezetők:	tagság:
Tóth Miklós ftórm.	Domsik János szk. v.	Domsik Jánosné
Pénztárelenőrök:	Kotroczó Zoltán szk. v.	alhdgy.
Reich Zoltán szds.	Jánosi István tiz.	Turák Béla szds.
Kárpáti Pál hdgy.	Kismotorfecsk.	Balogh Ferenc fhdgy.
Farkas Béla tiz.	szerező:	Dr. Tóth Zoltán hdgy.
Pol. felelős:	Fehér Lajos ftórm.	Kocsor Sándorné
Tomonicska Zoltán	Szertáros:	ftórm.
fhdgy.	Szántó Vilmos tiz.	Cselényi Péterné
Műszaki felelős:	Területfelelősök:	ftórm.
Barna János őrm.	Kotroczó Menyhért	Tóth Jánosné ftórm.
Nófelelős:	ftórm.	Bozó Béla ftórm.
Petró Mária őrv.	G. Kotroczó Pál ftórm.	Kasznár Pál ftórm.
Szolgálatvezető:	Lengyel István ftórm.	Nagy Antal ftórm.
Zámbó István ftórm.	Lusztig Márton ftórm.	Pelle Ferenc ftórm.

Tóth Miklósné törm.
Dalacsi Lajos törm.
Szántó Mihály törm.
Bokos László törm.
Guthier Ottó törm.
Domonkos Lajos őrm.
Kotroczó László őrm.
Csordás Ferenc őrm.
B. Kotroczó József
szkv.
Molnár András szkv.
Molnár Mihály szkv.
Varga Lajos szkv.
Nagy József szkv.
Nagy Pál szkv.
H. Kotroczó József
szkv.
Kovács Ilona tiz.
Bozót Ilona tiz.
Bera Mária tiz.
Lippai László tiz.
Megyeri László tiz.

Rung Márton tiz.
Lezsák Károly tiz.
Eged István tiz.
Eged József tiz.
Kelemen Károly tiz.
Pápai József tiz.
Frank Erzsébet őrv.
Pósa Mária őrv.
Marosvári Mária őrv.
Mák Krisztina őrv.
Kőszegi Edit őrv.
Kalóczkai József őrv.
Nagy János őrv.
Vida Szücs Imre őrv.
Mucsi Ferenc őrv.
Fischer László tiz.
Puskás Károlyné tiz.
Lengyel Éva tiz.
Kocsis Irén tiz.
Vida Szücs Eszter tiz.
Pósa Jolán tiz.
Asztalos Éva tiz.

Lusztig Magdolna tiz.
Kása Ilona tiz.
Hammer Gizella tiz.
Gyórfi Éva tiz.
Ivanov Emiil tiz.
Ivanov Emil tiz.
G. Kotroczó László tiz.
Mák Lajos tiz.
Fekete László tiz.
Asztalos Lajos tiz.
Pál András tiz.
Bálint József tiz.
Nagy Zoltán tiz.
Fodor József tiz.
Pápai István tiz.
Balázs József tiz.
Kotroczó István tiz.
Kiss Béla tiz.
Lengyel Géza tiz.
Bálint István tiz.
Farkas László tiz.
Dégenhardt Ádám tiz.

Pártoló tagok:

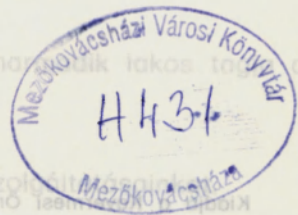
Ködmön József szds.
Berta András szds.
Borsos Lajos ftörm.
Kovács Gábor ftörm.
Bula Lajos ftörm.
B. Tóth Géza ftörm.
Varga András ftörm.
Schneider Antal ftörm.
Visy László ftörm.
Szabó Pál törm.
Kádár Mihály törm.
Tarr József törm.
Vass Pál törm.
K. Mag Béla törm.
Magyar Géza őrm.
Bálint Ferenc őrm.
Petró Béla őrm.
Restye János őrm.

Bera Béla őrm.
Kovács József szkv.
G. Kotroczó Béla szkv.
Halasi Péter szkv.
Kotroczó Lajos tiz.
Hevesi Mária őrv.
Bakos Mihály őrv.
Lakatos József őrv.
Vida Szücs Imréné tiz.
Janovicz András tiz.
Hagya József tiz.
Szücs Sándor tiz.
Zsámbok Antal tiz.
Turák Béla tiz.
Tarr Mihály tiz.
Forgács József tiz.
Verik Kálmán tiz.
Spiák György tiz.

Kempf János tiz.
Hudák András tiz.
Bíró József tiz.
Lakatos József tiz.
Bíró Ferenc tiz.
Domány József tiz.
Tóth András tiz.
Gerhó Pál tiz.
Hammer Ernő tiz.
Kalóczkai Pál tiz.
Hevesi Ferenc tiz.
Tóth János tiz.
Bera Bálint tiz.
Turák József tiz.
Máros András tiz.
Podmaniczki István tiz.
Ig. Kotroczó József tiz.
Vida Szücs Sándor tiz.

Tartalomjegyzék

Előszó	— — — — —	5
I. Tűzrendészeti viszonyok Magyarországon és Kevermesen a kevermesi önkéntes tűzoltóság megalakulása előtt	— — — — —	7
II. A Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Testület megalakulása és működése	— — — — —	11
III. Újjáalakulás	— — — — —	17
IV. A háborús évek alatt	— — — — —	31
V. A felszabadulás után	— — — — —	39
VI. Az 50 éves jubileum	— — — — —	45
VII. A hatodik évtized	— — — — —	47
VIII. A hetedik évtized	— — — — —	57
IX. Testületből egyesület	— — — — —	64
Befejezésül	— — — — —	73
Jegyzetek	— — — — —	74
Függelék	— — — — —	75

Tartalomjegyzék			
104	Tóth Miklósné tőrm.	Rung Márton	Magdolna tő
	Dolacsi Lajos tőrm.	Lazsák Károly tiz.	Magdolna tő
	Szántó Mihály tőrm.	Eged István tiz.	Magdolna tő
	Bokos László tőrm.	Eged József tiz.	Magdolna tő
	Guthier Ottó tőrm.	Kellemen Károly tiz.	Magdolna tő
	Domanikos Lajos őrm.	Pápai József tiz.	Magdolna tő
	Kotroczó László őrm.	Frank Ernő tiz.	Magdolna tő
	Csátrós Ferenc őrm.	Pócs István tiz.	Magdolna tő
	B. Kotroczó József	Moravcsik István tiz.	Magdolna tő
	szkv.	Moravcsik István tiz.	Magdolna tő
350	Melnár András szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
26	Melnár Mihály szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Vergo Lajos szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Nagy József szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Nagy István szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	H. Kotroczó József	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	szkv.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Kovács István tiz.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Balogh István tiz.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Béni Márk tiz.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Lippó László tiz.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	Magyeri István tiz.	Kovács József tiz.	Magdolna tő
	77		
	84		
104	Pánszói tagok:		
	Ködmön József szkv.	Kovács József szkv.	Kovács József szkv.
	Berta András szkv.	Kovács József szkv.	Kovács József szkv.
	Boros Lajos tőrm.	Kovács József szkv.	Kovács József szkv.
	Kovács Gábor tőrm.	Holcsi Péter szkv.	Holcsi Péter szkv.
	Bala Lajos tőrm.	Kovács József tiz.	Kovács József tiz.
	B. Tőm Gábor tőrm.	Havas Márk őrv.	Havas Márk őrv.
	Vergo András tőrm.	Bokos Mihály őrv.	Bokos Mihály őrv.
	Schneider Antal tőrm.	Lakatos József őrv.	Lakatos József őrv.
	Vay László tőrm.	Vida Sándor tiz.	Vida Sándor tiz.
	Szabó Pál tőrm.	Havas András tiz.	Havas András tiz.
	Kádár Mihály tőrm.	Havas Péter tiz.	Havas Péter tiz.
	Tör József tőrm.	Szabó Sándor tiz.	Szabó Sándor tiz.
	Vass Pál tőrm.	Zsombor Antal tiz.	Zsombor Antal tiz.
	K. Mag Béni tőrm.	Tör József tiz.	Tör József tiz.
	Magyar István tiz.	Tör Mihály tiz.	Tör Mihály tiz.
	Bólint Ferenc tiz.	Forgács József tiz.	Forgács József tiz.
	Petró Béni tiz.	Havas Kálmán tiz.	Havas Kálmán tiz.
	Restye János tiz.		

Kiadja a Kevermesi Önkéntes Tűzoltó Egyesület,
fennállásának 75. évfordulójának alkalmából
Felelős kiadó: T. Bálint József és dr. Mányi Tibor
Engedély száma: 15.118—6/1978.

Magyar Hirdető
Nyomda Zalaegerszeg 79 1996

A Kevermes és Vidéke Takarékszövetkezet pénzügyi szolgáltatásait a lakosság igénybe veheti:

KEVERMESEN
KUNÁGOTÁN
NAGYKAMARÁSON
DOMBEGYHÁZÁN
DOMBIRATOSON
LÖKÖSHÁZÁN és
ALMÁSKAMARÁSON.

Takarékszövetkezetünkénél válthat

kamatozó-,
gépkocsi nyereségetkönyvet és
takaréklevelet.

Jelenlegi betétállományunk meghaladja a 100 millió forintot.

Tagjaink 16 millió forintot vehetnek igénybe

építési,
mezőgazdasági, termelési,
áruvásárlási és
személyi kölcsön céljára.

Totó-lottó szelvényeket értékesítünk, nyereségeket fizetünk ki.

Működési területünkön minden harmadik lakos tagja a takarékszövetkezetünknek!

Vegye Ön is igénybe pénzügyi szolgáltatásainkat.

Jelszavunk:

ÚTBA ESİK JÖVET-MENET A TAKARÉKSZÖVETKEZETI!

KÁR LENNE
LAKÁSBIZTOSÍTÁS
NÉLKÜL

